

TA DOKUMENT JE **IZBOR ODZIVOV JAVNOSTI**, KI NASLAVLJAJO VARUHA PRAVIC GLEDALCEV IN POSLUŠALCEV, IN JE NAMENJEN ZA OBVEŠČANJE UREDNIKOV OZIROMA UREDNIŠTEV RTV SLOVENIJA TER SEZNANJANJE OBČINSTVA Z OBRAVNAVO NJIHOVIH ODZIVOV. VSEBINE ALI DELOV VSEBIN NI DOVOLJENO UPORABLJATI V NOBENEM DRUGEM KONTEKSTU.

MESEČNO POROČILO O ODZIVIH OBČINSTVA

MAJ 2024

Povzetek odzivov in odgovorov z izbranimi poudarki, mnenja in priporočila, statistika

Objava na spletnem naslovu www.rtv slo.si/varuh: 13. 6. 2024

Končna redakcija: 13. 6. 2024

Pripravile: Marica Uršič Zupan, Katja Karlin Musulin in Mirjana Bijelić

Poudarki v odzivih in odgovorih ter mnenja in priporočila za maj 2024

Maja je varuhinja prejela 200 odzivov, kar je 12 več kot aprila in natanko toliko kot maja lani. Številka kaže povprečno odzivanje občinstva, značilno za mesece brez množičnih ali verižnih odzivov na eno vsebino. 10 % odzivov (kar je precej manj od lanskih 19 %) je varuhinja zavrnila, ker so se ponavljali na isto temo ali se niso nanašali na vsebine RTV Slovenija, nekaj je bilo tudi žaljivih. Med obravnavanimi odzivi je bila polovica mnenj, kar je nekoliko manj od lanskega povprečja, povečal pa se je delež pobud (7 %), vprašanj (9 %) in pritožb (16 %).

Večina od 32 pritožb je bilo neupravičenih, pri nekaterih je varuhinja ugotovila manjše odmike od programskih standardov in poklicnih meril, pri dveh kršitve, pri eni so v uredništvu ukrepali sami, v enem primeru pa je varuhinja pritožbo predala AKOS-u.

Ena se je nanašala na novinarko Prvega programa Radia Slovenija, ki je vodila javni dogodek z vsebino, ki se prepleta z njenim službenim delovanjem. S tem se je izpostavila nasprotju interesov, škodovala verodostojnosti svojega dela ter negativno vplivala na zaupanje poslušalcev v nepristranskost in verodostojnost Radia Slovenija. Pristojni so bili s pritožbo seznanjeni sočasno z varuhinjo in jo že obvestili o ukrepanju, zato dodatno priporočilo varuhinje ni bilo potrebno.

Je pa varuhinja zapisala priporočilo uredništvu Razvedrilnega programa, da se pogovorijo o komentiranju glasbenih tekmovanj, potem ko je komentatorka predizbora Pesmi Evrovizije z govorom prikrajšala gledalce za nemoteno spremljanje prvih 12 sekund izraelske skladbe.

V vednost je varuhinja prejela tudi pritožbo zaradi več primerov neprimerno podpisanih fotografij na MMC-ju. Odgovorna urednica se je o napakah in natančnejšem podpisovanju fotografij v uredništvu že pogovorila, zato tudi v tem primeru priporočilo varuhinje ni bilo potrebno.

V reševanju pri Agenciji za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS) pa je pritožba gledalke nad predvajanjem oglasa za alkoholno pijačo med risankami. Služba za trženje na TV Slovenija je zatrdila, da TV Slovenija otroških vsebin ne prekinja z oglasi in da je zelo dosledna pri oglaševanju alkoholnih pijač, zato je varuhinja odstopila pritožbo pristojni agenciji, ki preverja, ali je predvajanje neprimerne oglasa zakrivil kabelski ponudnik.

Po številu odzivov na posamezne dele in uredništva RTV Slovenija je bila tudi maja v središču pozornosti Televizija Slovenija z 90 odzivi, kar je na ravni lanskega povprečja, delež odzivov na Informativni program pa je padel na manj kot četrtnino vseh odzivov. Pričakovano največ, 10, jih je bilo na volilne in referendumске oddaje. Čeprav so zakonska pravila predvolilnih in referendumskih soočenj na RTV Slovenija enaka že več let, je nekaj gledalcev tudi tokrat spraševalo, zakaj je RTV Slovenija pripravila ločeno soočenje parlamentarnih in neparlamentarnih strank in zakaj je bilo pri referendumskih soočenjih več predstavnikov ene strani. Nekaj je bilo tudi očitkov o pristranskosti voditeljev, ki pa so se izkazali kot neupravičeni.

Za neupravičene so se izkazali tudi očitki prispevku o odstrelu medvedov v Slovenski kroniki. Gledalci so oddajam Informativnega programa izrekli tudi več mnenj, največ o intervjujih Jožeta Možine. En gledalec pa ga pogreša kot avtorja oddaje Utrip, drugi bi želel med avtorji Utripa tudi Igorja Pirkoviča.

Na Kulturni in umetniški program je bilo maja kar 11 odzivov, med njimi neutemeljena pritožba o risanki Zdravnica Mica, pobuda za ponovno predvajanje filma Breza, v katerem je igrala tudi Manca Košir, ter kar štiri pohvale: oddajama Ah, ta leta! in Male sive celice, dokumentarcu Prijatelji mladih o 70-letnici Zveze prijateljev mladine Slovenija in ponovnemu predvajanju filma Streli v Bazovici.

Na Razvedrilni program so se poleg dveh pritožb glede komentiranja Pesmi Evrovizije nanašali še ena pohvala omenjenemu komentiranju ter nekaj mnenj o drugih oddajah.

Gledalce Športnega programa pa je zmotilo, ker TV Slovenija ni prenašala kolesarske dirke po Italiji in tekme slovenske odbojarske reprezentance.

TV Slovenija je sicer prejela tudi nekaj pohval za več oddaj, pa tudi eno kritiko na prenovljeno podobo rubrike Vreme in več pritožb, da predvaja preveč oglasov, TV-prodaje in ponovitev oddaj.

Na Radio Slovenija so se odzvali samo trije poslušalci, poleg že omenjenega še poslušalka s pripombo o napačnem navajanju največje dovoljene mase tovornih vozil, druga poslušalka pa glede radijske igre o vojni v Ukrajini.

Na MMC je bilo kar 45 odzivov. Tudi tokrat je bilo kar 31 odzivov piscev komentarjev, ki so se večinoma pritoževali zaradi umika njihovih komentarjev, veliko, kar 15, je bilo tudi odzivov na novinarske vsebine. Poleg že omenjene pritožbe zaradi neprimerno podpisanih fotografij je bilo več odzivov zaradi prispevka ob obletnici glasbenega albuma s podobo brezjanske Marije s podgano v naročju, nekaj pa tudi zaradi nedoslednega navajanja virov v novinarskih besedilih.

Med sedmimi odzivi na jezik izpostavljamo pripombe zaradi uporabe besede Mlečna cesta namesto primernejše Rimska cesta v Odmevih, neprimerno uporabo besede panel za posvet in za neobičajno označevanje nebinarnih oseb.

Na dostopnost vsebin za osebe z invalidnostmi je varuhinja prejela šest odzivov, med njimi eno pohvalo za odlično podnaslovljeno oddajo Projekt Kili, Z otroki na streho Afrike, nekaj kritik zaradi odsotnosti podnapisov za gluhe in naglušne v Dnevniku, Tedniku in oddaji o Kanižarici ter vprašanje o podnapisih slovenskih govorcev v romski oddaji Kaj govoriš? = So vakeres?

Kazalo vsebine

TELEVIZIJA SLOVENIJA.....	7
I. INFORMATIVNI PROGRAM.....	7
Slovenska kronika, 29. 4.: »Oddaja je prikazovala samo en pogled na medvede«.....	7
Slovenska kronika, 29. 4.: »Termin »odvzeti« medveda ne odseva nasilne smrti«.....	8
Dnevnik, 9. 5.: »Nekorektno in senzacionalistično poročanje novinarka Helene Ponudič«.....	10
Tarča, 16. 5.: »Izbira sodelujočih v oddaji«.....	11
Referendum 2024: Pravica do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja?, 22. 5.: »Kandidati so številčno neuravnoteženi, voditelj bi moral biti nepristranski«.....	13
Evropske volitve 2024: Soočenje neparlamentarnih strank, 27. 5.: očitki o vodenju in pravilih	14
Pohvali.....	16
Mnenji.....	17
Kritiki oddaji Intervju, 19. 5.....	17
II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM.....	18
»Večna angleščina«.....	18
Risanka Zdravnica Mica.....	19
Pohvala oddaji Ah, ta leta!.....	20
Pohvala in zahvala za dokumentarni film Prijatelji mladih - 70 let ZPMS.....	21
Zahvala za predvajanje dokumentarca Strelji v Bazovici ob dnevu zmage nad fašizmom in nacizmom.....	21
Zahvala mentorice tekmovalnim ekipam Malih sivih celic.....	22
Pobuda za ponovno predvajanje filma Breza, v katerem igra Manca Košir.....	22
III. RAZVEDRILNI PROGRAM.....	23
»S svojim anti-izraelskim vložkom ste posegli še v prve sekunde pesmi in nastopa«.....	23
»Na voditeljskem mestu oddaje Dobro jutro pogrešamo dvojec Urankar - Močnik«.....	25
Pohvali.....	25
IV. ŠPORTNI PROGRAM.....	26
»Zakaj je za gledalce TVS tako pomembno, kako so igrali hokejisti Dallasa v Teksasu?«.....	26
»Ali ni pravilo, da morajo TV-hiše oziroma ponudniki zagotoviti prenos tekme, kjer nastopa reprezentanca?«.....	27
»Zakaj se niste odločili za prenos kolesarske dirke po Italiji?«.....	28
V. SPLOŠNO.....	28
Veliko ponovitev in preveč oglasov.....	28
Rubrika Vreme: »Karta je sedaj manj pregledna, številke so majhne ...«.....	30
Pohvala oddajam in novinarjem TV Slovenija.....	30
Pobuda: Ponovitev Dnevnika na TV Slovenija.....	30
Mnenje: veliko je dobrih oddaj, potrebujemo pa še več pozitivnih novic.....	31

Kritika: filmi se ponavljajo, RTV Slovenija ne poroča o vsem	32
RADIO SLOVENIJA	33
I. RADIO PRVI	33
Očitek novinarki, da je z vodenjem dogodka kršila programske standarde	33
II. VAL 202.....	35
Napačno navajanje teže in mase vozil v prometnih informacijah	35
III. ARS.....	36
Radijska igra Slabe ceste, 3. 5.: »Ta nesrečni 5. del me je odvrnil od vsega«	36
MMC.....	37
I. NOVINARSKÉ VSEBINE	37
Kršenje programskih standardov in poklicnih meril s podpisi pod fotografijami	37
»BBC ali Guardian ali ...?«	39
»Članek z dvakrat ponatisnjeno brezjansko Materjo Božjo in podgano se mi zdi groba žalitev čustev«.....	40
II. UPORABNIŠKE VSEBINE.....	41
Članki s predmoderiranimi komentarji	41
»Nisem edini, ki se pritožuje nad ravnanjem administratorjev. Sem pa mogoče eden bolj tečnih«	41
RTV SLOVENIJA	43
I. JEZIKOVNA KULTURA	43
»Oseba, o kateri je govora v članku, je moškega spola, ne glede na oblačila ali samo-identifikacijo«	43
»Mrcvarjenje jezika: izraz "panel" iz angleščine kar lepo prenesejo v slovenščino«	44
»Milky Way« je v slovenščini Rimska cesta	45
II. OGLAŠEVANJE.....	46
Predvajanje oglasa za alkohol med risanko.....	46
Mnenje: »So oddaje, ki ne prenesejo sekanja z reklamnimi sporočili«	48
III. TEHNIČNE ZADEVE.....	48
»Ob spremljanju prenosa seje sveta sem se ponovno zgrozil nad kvaliteto slike in zvoka prenosa«	48
»Zakaj je danes (op. a.: 31. 5.) prekinitev parlamentarnega programa, ko je tako nujna seja?« ...	49
Pripomba in pobuda: Podnapisi naj ostanejo na TV-zaslону dlje časa.....	49
IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM.....	49
Nepodnaslovljena ponovljena oddaja Kanižarica, delu čast in oblast, 2. 5.	49
Odsotnost podnapisov v Dnevniku	50
Nepodnaslovljena oddaja Tednik in slovenski filmi brez podnapisov?.....	50
Oddaja Kaj govoriš? = So vakeres? brez podnapisov.....	51
Strah glede ukinitve TV Maribor in tolmačenja za gluhe je odveč	52
Pohvala podnaslovljeni oddaji Projekt Kili, Z otroki na streho Afrike, 29. 5.	53

V.	VARUHINJA	53
	Pohvala za možnost stika z varuhinjo po telefonu	53
VI.	SPLOŠNO	53
	Pobuda AKOS-a za predvajanje ozaveščevalne kampanje proti dezinformacijam	53
	Pobuda za obravnavo dogovarjanja članic SZO za obvladovanje pandemij ter o pripravi novega pravilnika SZO	54
	Odziv Društva psihologov Slovenije na medijsko poročanje ob samomoru deklice in dogodku medvrstniškega nasilja	54
	Odziv DNS na nadaljevanje razkroja mednarodne dopisniške mreže RTV Slovenija	56
	STATISTIKA	58

TELEVIZIJA SLOVENIJA

I. INFORMATIVNI PROGRAM

Slovenska kronika, 29. 4.: »Oddaja je prikazovala samo en pogled na medvede«

Koalicija proti lovu, ribolovu, mesu in mleku (zanjo V. B.) se je pritožila na prispevek z naslovom Dovoljen odstrel 176 medvedov, objavljen v oddaji [Slovenska kronika, 29. aprila](#), saj je bila po mnenju omenjene koalicije »enostranska«. Navajamo odziv:

»Gledali smo oddajo Slovenska kronika (29. 4. 2024) na prvem programu TV SLO. V oddaji je bil med drugim tudi prispevek z naslovom Dovoljen odstrel 176 medvedov. Oddaja nas je presenetila v negativnem smislu, saj je bila enostranska. Prikazovala je samo en pogled na medvede, in sicer tisti, ki je proti njim - tega namreč izraža država in seveda lovci ter se izraža v pomoru teh čutečih bitij. Glede na Zakon o RTV Slovenija pa bi morala oddaja prikazati oba pola problematike odstrela in ne samo enega. Oddaja bi morala prikazati tudi mnenja o odstrelu medvedov tistih, ki so proti odstrelu. In teh je zelo veliko, tudi nekatere nevladne organizacije so proti odstrelu medvedov. Zato menimo, da je bila oddaja v nasprotju s 4. in 5. členom omenjenega zakona, ki pravita, da mora RTV Slovenija zagotavljati nepristranske informativne oddaje o pomembnih svetovnih temah tako, da posredovane vsebine omogočajo objektivno javno obveščeno državljanov Republike Slovenije ter da morajo novinarji pri svojem delu še posebej spoštovati načelo resničnosti, nepristranosti in celovitosti informacije. Ker je bil prikazan samo en pogled na obravnavano problematiko, seveda ni bilo spoštovano načelo celovitosti, nepristranskosti in resničnosti informacij.

V bodoče predlagamo, da so takšne oddaje nepristranske, objektivne in da se vanjo vabijo predstavniki obeh polov, torej tistih, ki so za, in tistih, ki so proti. Še posebej je pomembno tudi, da je novinar, ki prispevek pripravi, nepristranski in objektivni.

Predlagamo, da nam sporočite, kaj boste oz. ste naredili na podlagi te naše pritožbe.«

Urednica Uredništva dnevnoinformativnih oddaj TV Slovenija Maša Tomažin Hladen

Hvala za vaš odziv. Novinarka je v prispevku imela predstavnika Zavoda za gozdove in predstavnika Lovske družine. Seveda je pogledov na to temo lahko več, je pa o odstrelu medvedov odločalo pristojno ministrstvo in ob tem veljajo določeni pogoji. Novinarki smo prenesli vaše mnenje in pomisleke.

Novinarka Erika Pečnik Ladika

Ko sem pripravljala prispevek, sem imela v mislih tudi nasprotno misleče, o katerih mediji velikokrat poročamo. Ker pa je odstrel v tem trenutku dejstvo in ne šele debata o njem, sem se osredotočila na drug, prav tako pomemben vidik, da je čas odstrela neprimeren. Ker smo omejeni z minutažo, vseh pogledov ne moremo vključiti, zato se mi je zdel omenjeni pogled v danem trenutku bolj pomemben.

Podrobno in večkrat sem pogledala prispevek o odstrelu medvedov v Slovenski kroniki.

Vaše mnenje temelji na predpostavki, da mora RTV Slovenija predstavljati mnenja za in proti o vsaki vsebini ali dogodku. Vendar to ne drži. To velja za vsebine, o katerih teče javna razprava in o katerih obstajajo v javnosti različna stališča. V takih primerih morajo novinarji spoštovati točko 2.3 Poklicnih meril in zagotoviti »enakovredno in enakomerno predstavitev najširšega možnega izbora stališč o določeni zadevi«.

V tem primeru pa je bila povod za prispevek odločba Ministrstva za naravne vire o odstrelu medvedov v letu 2024, ki je veljavna in jo je, skladno z načeli pravne države, potrebno spoštovati. Nasprotniki lova lahko izražajo mnenje ob sprejemanju zakonov in podzakonskih aktov, ki urejajo to področje, tudi sam postopek sprejemanja odločbe predvideva možnost pritožbe. Ko pa je odločba o odstrelu sprejeta, ni več vprašanje odstrel da ali ne, temveč samo način izvajanja te odločbe.

Vse te okoliščine je novinarka v napovedi prispevka, kjer je voditeljica poudarila, da je »rjavi medved zavarovana živalska vrsta, zato je poseg v njegovo populacijo dovoljen le ob izpolnjevanju treh pogojev: ko ni druge zadovoljive možnosti, ko se ne škoduje ohranitvi vrste ter da se zavaruje premoženje, prepreči resna gmotna škoda in zagotovita zdravje in varnost ljudi«.

V prispevku je dala besedo tako Zavodu za gozdove, ki je pripravil strokovne podlage glede odvzema medvedov, kot tudi predstavniku lovcev, ki morajo odločbo izvesti. Predstavnik lovcev je ob tem opozoril tudi na možne negativne vidike poznega sprejemanja odločbe, ki lahko pripelje do nehotenega odstrela medvedke z mladiči, medtem ko lovci zagovarjajo stališče, da je primerneje odstrel opraviti pozimi, ko ostanejo zunaj prav tisti medvedi, ki povzročajo največ konfliktov, kar je eden od razlogov za zmanjševanje njihove populacije.

Menim torej, da prispevek v ničemer ni kršil 4. in 5. člena Zakona o RTV Slovenija, niti drugih členov zakona. Spoštoval je tudi Programske standarde RTV Slovenija ter Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija, ki še podrobneje določajo izvajanje Zakona o RTV Slovenija.

Zagotovo pa bo RTV Slovenija pripravila še veliko oddaj tudi o odstrelu medvedov in lovu nasploh in v tistih oddajah in prispevkih boste besedo zagotovo dobili tudi nasprotniki lova in odstrela medvedov.

Slovenska kronika, 29. 4.: »Termin «odvzeti» medveda ne odseva nasilne smrti«

Na prispevek o odstrelu medvedov v [Slovenski kroniki, 29. aprila](#), se je odzval tudi gledalec **J. A.**, zmotila ga je predvsem uporaba besede »odvzeti« medveda. Povzemamo odziv:

»V Slovenski kroniki z dne 29. 4. 2024 je bil objavljen prispevek o željah lovskih društev po ponovnem odstrelu večjega števila medvedov. Glede prispevka imam številne pomisleke, predvsem glede uporabljene terminologije: termin «odvzeti» medveda je po moji presoji hkratno olepševanje in objektivizacija dotične živali, kajti «odvzeti» ne odseva nasilne smrti, ki so je te živali deležne, temveč bolj aludira na nek skorajda pasiven proces. Kot da medvedje niso živa

bitja, temveč so objekti, ki se jih preprosto vzame, kot bi iz gozda vzeli kamen ali neko padlo vejo. Glavno vprašanje je, čemu to zakrivanje in sprenevedanje. Če bi bil polemičen, bi skoraj rekel manipuliranje. Zato, ker podpirate lov? Ker želite, da javnost doživlja lov kot manj nasilnega? Ali zato, ker povzemate terminologijo, ki jo namerno uporabljajo lovska društva iz vseh prej naštetih razlogov in z očitnim finančnim interesom? Toplo vam predlagam izbor drugih, bolj primernih besed. Druga težava, ki bi jo izpostavil, je pomanjkanje novinarskih vprašanj intervjuvancem. Med prispevkom nisem zasledil vprašanja na temo prekomernega krmljenja medvedov (o čemer mimogrede čivkajo že vrabci) – slednje pripomore k njihovemu populacijskemu bumu. Mar ne bi bilo na mestu vprašanje, ali je takšno početje lovcev sploh sprejemljivo in legitimno, če je že legalno? (41. člen; zakon o divjadi in lovstvu). /.../«

ODGOVOR VARUHNJE

Glede prispevka v Slovenski kroniki, 29. 4. 2024, naj najprej pojasnim, da vsebina prispevka niso bile »želje lovskih društev po ponovnem odstrelu večjega števila medvedov«, temveč odločba Ministrstva za naravne vire in prostor za odstrel 176 medvedov, ki jo je ministrstvo izdalo na podlagi strokovnega mnenja Zavoda za gozdove Slovenije, Zavoda RS za varstvo narave ter študije o stanju populacije medveda Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Glede rabe besede odzvem pa naj najprej pojasnim, da je bila v prispevku uporabljena le nekajkrat. Večinoma je bila uporabljena beseda odstrel. Da bodo letos lovci v Sloveniji odstrelili 176 medvedov, je povedala že voditeljica v napovedi prispevka. Prav tako je s to besedo začela prispevek novinarka Erika Pečnik Ladika in jo zatem še večkrat ponovila. Je pa uporabila tudi besedo odzvem; ne zato, ker bi želela s tem odstrel olepševati ali objektivizirati živali, temveč zato, ker je to strokovni izraz, ki ga uporabljajo tako stroka kot tudi ministrstvo. Vendar ne za odstrel, temveč kot **skupni izraz za vse oblike »odvzema« medvedov iz narave. V to namreč poleg odstreljenih medvedov štejejo tudi predvidene izgube medvedov.** Teh je okrog 25 na leto, glavni razlog zanje so prometne nesreče. Novinarka in sogovorniki so torej uporabljali točne, uradno določene izraze. Ko je novinarka govorila o odstrelu, je navajala ta izraz, denimo »... odstrel bi moral ...«, »... jih bodo streljali v maju ...«. Nikakor ji torej **ne moremo očitati manipulacije, temveč je pri poročanju dosledno spoštovala načelo natančnosti, kar je ena od temeljnih zahtev novinarskega poročanja in Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija.**

Glede vaših očitkov o pomanjkljivih vprašanjih intervjuvancem pa pojasnujem, da vsebina prispevka niso bili razlogi za naraščanje števila medvedov, temveč odločba o odstrelu medvedov. Zato je novinarka zastavila vsa potrebna vprašanja glede odločbe, tudi o tem, zakaj jo je ministrstvo izdalo tako pozno. Pozen odstrel namreč – na to opozarjajo tudi lovci – poveča možnost, da se med odstreljenimi nehote znajdejo tudi medvedke, ki imajo mladiče, medtem ko je v zimskem času več možnosti, da lovci odstrelijo manj prilagojene medvede, ki bi lahko povzročali v prostoru več konfliktov.

Glede prekomernega krmljenja medvedov pa se lahko tudi sami obrnete na uredništvo, če poznate takšne primere.

Dnevnik, 9. 5.: »Nekorektno in senzacionalistično poročanje novinark Helene Ponudič«

Generalni direktor Univerzitetne Psihiatrične klinike v Ljubljani prof. dr. B. Z., se je pritožil na prispevek novinark Helene Ponudič, objavljen v [Dnevniku, 9. maja](#):

»V Univerzitetni psihiatrični kliniki Ljubljana (UPKL) smo presenečeni in razočarani nad pristranskim in senzacionalističnim poročanjem novinark Helene Ponudič v osrednjem Dnevniku TV Slovenija 1 dne 9. 5. 2024. Kljub temu, da smo novinarki že večkrat pojasnili, da je vmesno, nedokončano in neuradno poročilo o domnevnem nasilju na UPKL, ki ga je pripravila vse prej kot kredibilna komisija, katere člani so se v enem letu kar petkrat zamenjali, polno neresničnih obtožb, podtikanj, govoric in laži, jih je novinarka v svojem prispevku navedla kot dejstva. Vmesno poročilo systemskega nadzora Ministrstva za zdravje, ki ga je odredil nekdanji minister Danijel Bešič Loredan, navaja zgolj domneve o nasilju, pri čemer na koncu poudari, da komisija v leto dni trajajoči preiskavi govoric ne more potrditi. Kljub temu da smo v sporočilu za javnost (3. 5. 2024) in posebni v izjavi za TV SLO 1 (6. 5. 2024) dovolj temeljito pojasnili svoja stališča, je novinarka v prispevku povedala le, da očitke zavračamo. Ni pa povedala, da ima na primer UPKL ničelno toleranco do nasilja ter da vsako prijavo nasilja vodstvo klinike jemlje resno in nemudoma odredi notranji strokovni nadzor. Prav tako ni navedla dejstva, da je imela Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana (UPKL) doslej vrsto nadzorov in preverjanj o nasilju na sami kliniki: interni, zunanji kot tudi systemski nadzor Ministrstva, ki je potekal več kot 11 mesecev, ter nadzora obeh zbornic, tako zdravniške kot zdravstveno-babiške nege, pri čemer niti en nadzor ni potrdil nasilja zaposlenih nad pacienti UPK Ljubljana. Ključnega pomena pa je dejstvo, da policija po obširnih preiskavah prav tako ni potrdila kaznivih dejanj in je preiskavo zaključila. Edini sum nasilja lažje telesne poškodbe, ki je bil predan tožilstvu, ne obravnava UPKL kot institucije, ampak domnevno osebo, ki je bila nekoč zaposlena na UPKL. Zato so vsa natolcevanja o nasilju nad pacienti UPKL neutemeljena in povzročajo UPKL veliko škodo. Poleg tega gre za izjemno občutljivo tematiko, ki vpliva tako na naše paciente, zaposlene, pa tudi na vse ljudi s težavami v duševnem zdravju, ki pomoč šele iščejo, zato jo je treba obravnavati z največjo mero senzibilnosti. Novinarka je v prispevku navedla tudi povsem izmišljeno informacijo, da bo sporno poročilo prihodnji teden obravnaval svet zavoda UPKL, napačna pa je tudi interpretacija, da naj bi bilo kar 18 zaposlenih na UPKL nasilnih do pacientov. Od TV Slovenija kot cenjenega osrednjega slovenskega medija bi si želeli, da laži, podtikanj in domnev ne navaja, kot da gre za neizpodbitna dejstva in da v prispevkih vsem stranem, tudi če gre za pisne odgovore, nameni približno enako prostora.«

Avtorica prispevka Helena Ponudič

Prispevek, ki ga prof. dr. Z. omenja v pismu in je bil v Dnevniku objavljen 9. 5. 2024, je eden od prispevkov v seriji o domnevnem nasilju na psihiatrični kliniki, ki ga je potrebno kot serijo tudi jemati. Skupno sem za oddaji Dnevnik in Odmevi v letu dni pripravila (po mojem spominu) devet prispevkov oziroma vklopov v naše informativne oddaje. Pri tem se nismo sklicevali le na poročanje spletnega portala N1, pač pa v uredništvu hranimo več posnetih pričevanj domnevnih žrtev. Z gotovostjo povem, da nikdar domnevnega nasilja ali sumov nasilja nad

pacienti v prispevkih nismo označili nikakor drugače, kot z domnevo. V roku enega leta prof. dr. Z. nikoli ni stopil pred naše kamere, razen v primeru tiskovne konference, prav tako se je do njegovega odnosa do domnevnega nasilja opredelila nekdanja ministrica za pravosodje Dominika Švarc Pipan, ki je v javnosti izrazila skrb glede stališča generalnega direktorja, ki je med drugim tudi sodni izvedenec. Konkretno meni je kot novinarki, ki je o tem poročala skoraj leto dni, prvič odgovor, in to v pisni obliki, poslal za Dnevnik, 6. 5. 2024, ob 17.31, brez predhodne najave, da bo to sploh storil. Grafično je bil gledalcem predstavljen celoten njegov odgovor, del sem povzela v raportu, čeprav so del odgovora tako na policiji kot na tožilstvu zanikali. V telefonskem pogovoru sem prof. dr. Z. obvestila, da prvi odstavek glede na moj pogovor s policijo ne drži, dejal je, da ne ve, ker so odgovor pripravili drugi.

Vse, kar kot novinarka omenjam v vseh dosedanjih prispevkih, tudi 9. 5., izhaja iz vmesnega poročila Komisije za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvu, ki jo je imenovalo pristojno ministrstvo za zdravje. Ali so člani komisije »nekompetentni lažnivci«, kot trdi direktor, ne morem presojati, imenovani so s strani vlade. Vmesno poročilo ni neuradno poročilo, pač pa vmesno poročilo, na katerega se lahko institucija še odzove, kar je večkrat poudarjeno tako v napovedi, kot v prispevkih samih. Naj poudarim, da nismo prvi objavili vmesnega poročila, to so storili kolegi na Radiu Slovenija, njihovo poročanje je povzela STA, mi pa smo pripravili podrobnejši pregled slednjega. Generalnega direktorja zavoda smo večkrat tudi počakali, da se dodatno odzove, počakali smo ga še 4 dni, nato pa prispevek objavili ter tudi spomnili na njegov odziv, ki ga je posredoval v preteklosti. 9. 5. 2024 mi je v telefonskem pogovoru predsednik Sveta zavoda Univerzitetne psihiatrične klinike povedal, da bodo poročilo uradno obravnavali v sredini takrat »prihodnjega« tedna, zato ne gre za mojo izmišljotino, kakor navaja gospod generalni direktor.

Vsi ostali pomisleki prof. dr. Z. so zame, kot novinarko, ki je, tako iskreno verjamem, spoštovala nepristranskost, neosnovani.

ODGOVOR VARUHINJE

Upam, da ste prejeli še kakšno pojasnilo in da je TV Slovenija v daljšem nizu oddaj predstavila (ali še bo) dogajanje na Psihiatrični kliniki celovito. Resničnost posameznih navedb, ki si med seboj nasprotujejo ali ne povsem ujemajo, kot varuhinja težko presojam, ker za to nimam vzvodov. To najlažje dokazujete in zahtevate z zahtevkom za objavo popravka.

Lahko pa kot varuhinja »obe strani« pozovem k čim bolj intenzivni in strpni komunikaciji. Včasih pride namreč do razhajanj zaradi šuma v komunikaciji, ki je lahko posledica nepravočasnega, premalo podrobnega ali premalo konkretnega odgovora.

Tarča, 16. 5.: »Izbira sodelujočih v oddaji«

Trije gledalci so se odzvali na izbor sodelujočih v oddaji [Tarča: Pred volitvami, 16. 5.](#) Navajamo odzive:

»V Tarči, 16. 5. 2024, bi moral nastopiti predstavnik stranke SLS. Ker ima ta stranka poslanca v Evropskem parlamentu, in s tem status parlamentarne stranke. Spet ste nesramno prezrli SLS,

ki bi morala sodelovati v Tarči. Obenem pa ste povabili dve neparlamentarni stranki. Kakšen izgovor boste tokrat našli?» (S. P.)

»Pritožil bi se nad izborom povabljenih v oddajo Tarča, TVS1, 16. 5.. Zanima me:

1. Po kakšnem ključu so bili vabljeni gostje?

2. Zakaj med povabljenimi ni bilo predstavnika SLS Petra Gregorčiča, ki ima v EU parlamentu poslanca?

3. Zakaj sta bila tam Prebilič in Grošelj, ne pa Gregorčič?

Na EU volitvah izbiramo konkretna imena poslancev in ne le list.

4. Zakaj nam na javni RTVS ne predstavite nosilcev list?

5. Zakaj je bilo toliko časa namenjenega priznanju Palestine, če gre za soočenje, vezano na volitve v EU parlament? V EU je priznanje Palestine razmeroma nepomembna tema v primerjavi z vojno v Ukrajini, ilegalnimi migracijami in s tem povezano varnostjo, energetskimi temami, suverenostjo članic EU, korupcijo, problemom natalitete in staranja prebivalstva, digitalno varnostjo in odvisnostjo od Kitajske.« (K. E.)

»V četrtek (op. a.: 16. 5.) je imela voditeljica Tarče oddajo, v kateri so sodelovale stranke, ki imajo poslance v parlamentu, poleg njih pa še dve listi zelenih, pa Resnico - zanima me, zakaj ni bila povabljena ljudska stranka, ki tudi že ima poslanca v EU - nisem zasledil, da ste jih povabili.« (V. Š.)

Urednik oddaje Tarča Boštjan Kogovšek

Tarča 16. 5. je bila oddaja o aktualnem dogajanju na notranjepolitičnem področju in ne soočenje. V oddajo 16. 5. 2024 smo povabili stranke, ki so zastopane v slovenskem parlamentu (Grošljeva lista ima v DZ-ju poslanko Paškovo), in predstavnika stranke, ki so ji zadnje javnomnenjske raziskave (Mediana, Ninamedia) nakazale prestop parlamentarnega praga (Vesna). Iz Gibanja Svobode je sodeloval podpredsednik, ki ni kandidat. Vabljenе stranke so bile v zadnjem času tudi močno vpete v medsebojna politična obračunavanja (odhodi z list, prerivanje na levem polu, očitki med SDS in NSi ...) Tudi vprašanje priznanja Palestine je bilo v dneh pred Tarčo zelo izpostavljena tema, ki je razdelila tudi koalicijo.

SLS je sodelovala na ponedeljkovem predvolilnem soočenju, ki je bilo 20. maja 2024. Na ta dan so začela veljati tudi zakonsko objavljena pravila RTV Slovenija o spremljanju predvolilne kampanje. Pred uveljavitvijo pravil imajo uredništva pravico avtonomnega odločanja, koga glede na aktualnost vabijo v oddajo.

DODATNO POJASNILO VARUHIJNE

Pojasnilu urednika dodajam, da je RTV Slovenija podrobnosti o pravilih za izrabo programskega časa pred evropskimi volitvami objavila [tukaj](#). V pravilih je tudi zapisano, da se uradna kampanja na RTV Slovenija začne 20. maja in od takrat naprej je RTV Slovenija vabila na soočenja kandidate skladno s temi pravili. Oddaja Tarča torej ni bila del predvolilnih oddaj, ki morajo potekati skladno s temi pravili.

Referendum 2024: Pravica do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja?, 22. 5.: »Kandidati so številčno neuravnoteženi, voditelj bi moral biti nepristranski«

Gledalka **N. M.** je v odzivu izrazila mnenje, da so bili kandidati v soočenju o [referendumu glede pravice do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja](#), 22. maja na TV SLO 1, neuravnoteženi, voditelj pa naj bi bil pristranski. Navajamo odziv:

»Pravkar gledam soočenje kandidatov glede referenduma pomoč pri samomoru in evtanaziji. Kandidati so številčno neuravnoteženi, 9 proti 7. Pristranskost voditelja Igorja Berganta, ki kaže svoje nestrinjanje in stalno skače v besedo le desnim kandidatom. Kot voditelj bi moral biti nepristranski. Opozarja starejšo gospo, Metko Zevnik, da je neprimerno, da se evtanazijo primerja z nacistično Nemčijo. Kot voditelj nima kaj komentirati, ker to ni žaljivo. On je žaljiv do gostov.«

Vodja referendumskega projekta v Informativnem programu TV Slovenija **Nataša Rijavec Bartha**

Skladno z veljavno zakonodajo in Pravili o izrabi programskega časa v času kampanje https://img.rtv slo.si/files/2024/05/16/19_513942391644749843_pravila-za-izrabo-programskega-casa-referendum-evtanazija-1-1-ref-pravila-evtanazija.pdf

imajo v referendumski oddaji pravico sodelovati vsi uradni organizatorji referendumske kampanje (seznam je objavljen na spletni strani Državne volilne komisije), ki so, skladno s Pravili, izrazili pisni interes za sodelovanje v naših referendumskih oddajah. V oddaji enako količino časa namenimo zagovornikom in enako nasprotnikom referendumskega vprašanja. Predstavniki organizatorjev kampanje se opredelijo, ali so za ali proti, in tako jih potem v oddaji tudi razdelimo. Znotraj obeh sklopov pa udeležencem zagotovimo enakopravno obravnavo. Vse to zagotavljamo s kumulativnim merjenjem časa za obe strani in merjenjem časa za vsakega posameznika, ki nastopa v oddaji.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Odgovoru vodje referendumskega projekta v Informativnem programu TV Slovenija dodajam, da pravila o sodelovanju gostov v volilnih in referendumskih soočenjih določa Zakon o volilni in referendumski kampanji (dostopen je [tukaj](#)), podrobneje Zakon o RTV Slovenija (dostopen je [tukaj](#)), zlasti v 12. členu, še podrobneje pa Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija (dostopna so [tukaj](#)), v točki 3, kjer med drugim piše:

3.2 Soočenje političnih strank in kandidatov

V oddajah, v katerih se soočajo politične stranke in kandidati, veljajo naslednja načela:

- a. Razpravo v njih vodijo in usmerjajo novinarji, ki so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave med predstavniki strank ali kandidati, najsi gre za odgovore na posamezno vprašanje ali pa o zaokroženih vsebinskih celotah.
- b. Novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, morajo vsakemu udeležencu omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev; tistim, ki teh omejitev ne spoštujejo, so dolžni odvzeti besedo. /.../

Čas ni bil razporejen glede na število gostov, ker bi bilo to izrazito v prid tisti strani, ki bi imela v referendumsko kampanjo prijavljenih več oseb ali organizacij, temveč je bil enako odmerjen zagovornikom in nasprotnikom zakona. Glede referenduma o pravici do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja se je na strani za referendumsko vprašanje v volilno kampanjo in na soočenje prijavilo devet gostov, na strani proti pa sedem. Zato je imel vsak od teh sedmih gostov več časa za odgovore kot vsak od devetih, skupni čas za argumente ene in druge strani pa je bil enak.

Glede skakanja v besedo pa: pregledala sem soočenje in ugotovila, da je voditelj spoštoval čas, namenjen vsakemu gostu in se med odgovori posameznikov ni oglašal do izteka časa, temveč je pustil, da so gostje povedali, kar so želeli, nato pa brez komentarja dal besedo naslednjemu. Med redkimi izjemami kratkih posegov ali komentarjev voditelja sta bili dve – ena, ki ste jo tudi vi omenili, pri gospe Zevnik, in ena po koncu odgovora predstavnice Gibanja Svoboda Katarine Novak, ki je govorila o tem, da bo vlada naredila vse, da bodo v zakonu ustrezne varovalke, voditelj pa je na to pripomnil: »Ko, če bo enkrat spet vložen in seveda če - ko bo sprejet, in z vsem, kar se bo zgodilo, morda tudi naknadnim zakonodajnim referendumom; imamo pa seveda tudi Ustavno sodišče«. Pripombi je imel torej na strani za in strani proti, zato iz teh dveh skupih komentarjev ne moremo sklepati, da je bil voditelj pristranski v korist eni strani.

Na domnevno pristranskost voditelja je v odzivu 'opozorila' tudi gledalka **L. P.** Navajamo odziv:

»Dne 22. 5. 2024 je bila na TV SLO 1 oddaja o referendumu glede predloga zakona o evtanaziji. Verjamem, da je sama priprava in vodenje takšne oddaje zahtevno, vendar kot gledalka nacionalne televizije - ta naj bi zagotavljala najvišje standarde objektivnosti in profesionalnosti - pričakujem, da iz komentarjev voditelja ni razvidno njegovo osebno stališče do obravnavane teme. Na vodenje oddaje se v večji meri ne pritožujem, ker je bilo korektno, žal pa izpostavljam en primer, ki kaže na čudne kriterije opominjajo sogovornikov. Voditelj je enega od sogovornikov - Aleša Primca - opomnil, ker je zagovornike evtanazije imenoval za norce, medtem ko druge sogovornice - Nine Beykol - ni opomnil, ko je človeško življenje primerjala s pasjim. Iz tega primera je razvidno, da so očitno nedopustne zgolj besede nekaterih, drugih pa ne. Ljudi, s katerimi se osebno ne strinjam, lahko opozarjam na 'sovražni govor', druge, ki zastopajo stališča, ki so mi bliže, pa pustim brez opomina. Takšno ravnanje verjetno ni zgled novinarske nepristranosti.

Želim vam uspešno delo, v skladu z visokimi standardi nacionalnega medija in čim manj neprofesionalnih zdrsov.«

Evropske volitve 2024: Soočenje neparlamentarnih strank, 27. 5.: očitki o vodenju in pravilih

Gledalec **M. Š.** se je odzval na oddajo [Evropske volitve 2024: Soočenje neparlamentarnih strank](#), 27. maja, ob 20. uri na TV SLO 1:

»Današnje, ponedeljek, 27. 5. 2024, soočenje predstavnikov izvenparlamentarnih strank na TV SLO 1 ob 20.00 je pokazalo zanimiva stališča kandidatov za Evropski parlament. Potekalo je sicer

na strokovnem in kulturnem nivoju, razen dveh nepotrebnih zadev. Tudi časovni okvir je bil spoštovan.

Vseeno pa bi rad opozoril, da ni umestno, da voditeljica Katarina Golob Veselič že na samem začetku s komentiranim »vprašanjem« dr. Urošu Lipuščku, da mu »ankete ne kažejo dobro« in »zakaj se je odločil za kandidiranje na volitvah?« »svojega« bivšega stanovskega kolega, postavlja vnaprej v bolj neugoden položaj, kot pa s podobnimi vprašanji ostalim. Zakaj le se mora (v imenu RTV?!) opredeljevati do anket? Zakaj mora tako vplivati na gledalce? Namenoma?

Prav tako pa bi se tudi dr. Vladimir Prebilič lahko izognil omalovaževanju sogovorcev z opredelitvijo o »amaterstvu«. (Izjava: »Ne morem pristati na temo amaterizma.«) Zakaj oz. kdaj voditelj(ica) lahko poseže vmes, ko gre za odgovore »ad personam in ne ad rem?« In to z argumenti. Oziroma, zakaj ne opozori tistega, ki žali sogovornika? Večvrednostno profesorsko, politično, položajno oz. funkcijsko ali kakršnokoli drugo ocenjevanje drugih oz. njihovih izjav ne paše v oddajo in nikomur ne sme dajati 'prednostni' položaj glede na ostale sogovorce!

In na koncu: zakaj sploh so sploh izvenparlamentarni kandidati posebej? Ali je to enakopravna predstavitev? Ali ne bi bilo zanimivo videti tudi stališča in soočenja parlamentarnih in izvenparlamentarnih kandidatov skupaj?«

Vodja projekta Evropske volitve v Informativnem programu TV Slovenija Nataša Rijavec Bartha

Vprašanje glede javnomnenjske podpore in kandidature je povsem legitimno vprašanje, ki so ga postavljali številni, tudi gledalci v komentarjih. Podobna vprašanja smo zastavljali tudi drugim kandidatom, tudi v drugih soočenjih in pogovorih.

Za odgovore drugih kandidatov, še posebej, če gre za splošne ocene, voditelj ne more odgovarjati, imajo pa drugi kandidati v soočenjih vedno možnost ugovora oziroma replike. Tretja pripomba pa se nanaša na zakonodajno materijo, saj Zakon o RTV Slovenija v svojem 12. členu neparlamentarnim strankam zagotavlja, da dobijo del programskega časa ločeno od parlamentarnih strank.

Gledalcu se zahvaljujemo, ker je spremljal naše soočenje.

ODGOVOR VARUHI NJE Z MNENJEM

Vodja projekta Evropske volitve je primerno pojasnila način vodenja soočenja in razlog za ločeno soočenje neparlamentarnih strank. Temu dodajam še nekaj podrobnosti. Temeljna pravila za predstavitev kandidatov za evropski parlament na RTV Slovenija določata Zakon o volilni in referendumski kampanji (dostopen je [tukaj](#)) in Zakon o RTV Slovenija. Slednji med drugim v 12. členu navaja:

(1) RTV Slovenija mora v času volilne kampanje dati brezplačno na razpolago del programskega časa za predstavitev kandidat in kandidatov (v nadaljnjem besedilu: kandidatov), političnih strank in njihovih programov. RTV Slovenija je pri določitvi tega časa in oblikovanju vsebine teh oddaj dolžna upoštevati načela iz 4. člena tega zakona.

(2) Čas, namenjen predstavitvi kandidatov in političnih strank, ki so zastopane v državnem zboru oziroma Evropskem parlamentu, je za vse enak, prav tako so enaki pogoji za njihovo predstavitev v okviru predvolilnih oddaj.

(3) Politične stranke in neodvisni kandidati, ki niso zastopani v državnem zboru oziroma v Evropskem parlamentu, morajo imeti skupaj na razpolago eno tretjino skupnega časa, ki ga RTV Slovenija določi za vse politične stranke in kandidate, ki sodelujejo na volitvah. RTV Slovenija tem strankam oziroma kandidatom omogoči predstavitev v okviru njim namenjenih posebnih predvolilnih predstavitev v od oddaj iz prejšnjega odstavka ločenih terminih, tako, da je vsaki od teh strank oziroma vsakemu od neodvisnih kandidatov omogočena medsebojno enakopravna predstavitev. /.../

Še nekaj podrobnosti glede referendumskih in volilnih soočenj ter zastopanosti v njih določajo tudi Poklicna merila in načela novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 3, kjer med drugim piše:

3.2 Soočanje političnih strank in kandidatov

V oddajah, v katerih se soočajo politične stranke in kandidati, veljajo naslednja načela:

a Razpravo v njih vodijo in usmerjajo novinarji, ki so v vlogi nepristranskega usmerjevalca razprave med predstavniki strank ali kandidati, najsi gre za odgovore na posamezno vprašanje ali pa o zaokroženih vsebinskih celotah.

b Novinarji, ki vodijo predvolilne oddaje, morajo vsakemu udeležencu omogočiti nastopanje v okviru dogovorjenih časovnih omejitev; tistim, ki teh omejitev ne spoštujejo, so dolžni odvzeti besedo.

c V takih oddajah velja kumulativno načelo, da se parlamentarnim in neparlamentarnim strankam omogoči nastopati v razmerju 2/3 : 1/3 programskega časa v prid parlamentarnim strankam (velja posebej za Televizijo Slovenija, posebej za Radio Slovenija in posebej za radijske in TV-programe regionalnih centrov). /.../

TV Slovenija je torej z ločenim soočenjem neparlamentarnih strank dosledno spoštovala zakon in Poklicna merila.

Poklicna merila določajo tudi, da morajo biti voditelji soočenj nepristranski usmerjevalci razprave, kar pomeni, da z ničemer ne smejo dajati prednosti enem ali samo nekaterim kandidatom. To pomeni, da morajo biti do vseh kandidatov enako nevtralni ali imeti do vseh podobna vsebinska vprašanja. V prvem primeru je nevtralnost jasnejša, v drugem primeru pa so odgovori kandidatov bolj vsebinski, gledalci dobijo več informacij o razlikah v njihovih stališčih in se zato na volitvah lažje in bolje odločajo. To pa je, ne nazadnje, tudi namen javne RTV Slovenija. V oddaji, ki jo omenjate, je voditeljica vsem kandidatom postavljala podobno vsebinska vprašanja in ni izkazovala pristranskosti do katerega od kandidatov.

Pohvali

Oddaji [Intervju, 5. 5.](#), in voditelju

»Moja pohvala za TV-oddajo Intervju z dne 5. 5. 2024, ki jo je vodil dr. Jože Možina, je glede izbora osebe kot gosta oddaje. Gospa Romana Bider je iskreno podala svoje osebno življenjsko pričevanje. Bogastvo njenega pričevanja je v tem, da je ona jasno povedala, da so njene življenjske težave jasno pokazale, da se jih da premagati in da smo lahko zmagovalci. /.../ Dr. Jože Možina, hvala!« (P. S.)

Oddaji [Intervju, 19. 5.](#), in voditelju

»Moja pohvala gre ponovno glede izbora osebe, kot gosta TV-oddaje Intervju dne 19. 5. 2024. Dr. Konrad Kuštrin je odkritosrčno posredoval mnoge informacije, ki so bile do sedaj nam kot gledalcem skrite, jaz ne vem, kakršno je mnenje drugih občanov, toda jaz od včeraj zvečer popolnoma drugače dojemam stavko zdravnikov. /.../ Poleg tega je dr. Jože Možina gostu oddaje dr. Konradu Kuštrinu posredoval prava vprašanja in smo prejeli tudi prave odgovore ... /.../« (P. S.)

Mnenji

»Vrnite del Utripov v delo g. Jožetu Možini«

»Kot dolgoletni naročnik in plačnik RTV-prispevka vljudno prosim, da vrnete del Utripov v delo g. Jožetu Možini. Verjetno nekaterim gledalcem niso bili všeč vsi njegovi komentarji, kakor najbrž tudi niso vsem všeč komentarji npr. ga. Špele Kožar. Je pa dejstvo, da je g. Možina svoje komentarje aktualnih dogodkov preteklega tedna v oddaji Utrip vedno podajal spoštljivo in argumentirano. Njegovi Utripi so bili na visokem umetniškem in strokovnem nivoju. Vsaka kvalitetna oddaja mora pustiti v gledalcu neko sled, nekaj, kar nam da misliti in je morda za nekatere tudi malo provokativno.

Tisto, kar pozabimo in gre mimo nas, se običajno pozabi tudi v širšem družbenem smislu. Utripi g. Jožeta Možine prav gotovo niso bili v kategoriji produkcije, ki jo zlahka pozabimo in o njej ne razmišljamo.

Prav gotovo je medijski prostor brez njegovih Utripov osiromašen in enostranski pogledi na stvarnost ne koristijo slovenski družbi ter prav gotovo niso v čast neodvisnemu javnemu mediju. Prosim da uredniško politiko v tem pogledu ustrezno korigirate.« (M. K.)

»Tako radi smo gledali oddajo Igorja Pirkoviča. Zakaj ga ni več?«

»Tako radi smo gledali oddajo Igorja Pirkoviča. Zakaj ga ni več? Dali ste nazaj Marcela, a on ima samo določene goste, v glavnem bolj mestne in levo usmerjene. Televizijo pa plačujemo vsi, tudi tisti, ki ne gledamo samo levo, ampak včasih tudi malo desno. Pri Marcelu pa vse, ki so bolj desni, večinoma označujejo za nazadnjaške in škodljive. Od kdaj je dobro samo levo? Veliko nas je takšnih, ki bi radi, da bi imel Igor Pirkovič spet kakšno oddajo. In Vide Petrovčič tudi ne vidim več v Intervjuju.« (V. V.)

Kritiki oddaji Intervju, 19. 5.

»Žal se moram spet oglasiti v zvezi z zadnjo oddajo [Intervju](#), kjer se je dr. Možina pogovarjal z dr. Kuštrinom. Nerada gledam oddaje, ki jih vodi on, ker vabi skrajne desničarje, ki znajo sicer v celofan zaviti svoj cinizem, voditelj pa jim pri tem pomaga s postavljanjem provokativnih vprašanj. Da ne bo pomote, desni in levi imajo pravico do svojega mnenja o vladi, tudi o RTV, skratka, o vseh stvareh, toda komunikacija mora biti spoštljiva. /.../ Cela oddaja je bila diskreditacija Golobove vlade. S kakšno pravico lahko reče dr. Kuštrin, da Golob nič ne dela, da pohajkuje, da si rezervira dopust za 4 tedne (dokazi!), da je vlada totalno nesposobna, da je

ministrica za zdravje anemična gospa. Višek pa je, da bi vlada zdravstvo reševala s sprejetjem zakona o evtanaziji. /.../« (V. P. F.)

»Včeraj (op. a.: 19. 5.) sem gledal Intervju g. Možine z dr. Kuštrinom, nekdanjim predsednikom Fidesa, zdravnikom. Imam resno pripombo: Imeti tak intervju, tako pomemben in pozabiti na 39. in 40. člen Zakona o delovnih razmerjih, pomeni veliko napako. Kajti vsa problematika v zdravstvenem sistemu od začetka temelji na teh dveh členih: 39. členu, ki govori o konkurenčni prepovedi, in 40. členu, ki govori o konkurenčni klavzuli. Zato bi moral g. Možina postaviti gostu vprašanje o konkurenčni prepovedi.« (D. R.)

II. KULTURNI IN UMETNIŠKI PROGRAM

»Večna angleščina«

Gledalca P. S. je zmotilo, ker je bila biografska nadaljevanka o [Mariji Antoaneti](#) v angleškem jeziku:

»Le zakaj moramo poslušati današnji film (5. 4. ob 21h na prvem) v angleščini? Mar ne bi bilo veliko boljše film, ki obravnava francosko družbo, poslušati v francoščini ? /.../«

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

5. 4. na prvem ob 21.00 nismo imeli filma; na prvem imamo zgolj kinotečni film ob 23.15, ki pa je bil takrat brazilsko-francoski Črni Orfej (v portugalsščini), na drugem pa smo imeli film Poletje'85, ki je bil v francoščini, imel je le angleški naslov.

ODGOVOR VARUHINJE

Na podlagi odgovora urednice uredništva sem še enkrat pogledala vaše vprašanje in ugotovila, da ste verjetno zapisali napačen mesec, zato sem jo prosila še za pojasnilo filmskega programa 5. 5.

Urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija Neli Vozelj Aberšek

5. 5. pa ni bil na sporedu film, temveč ena od epizod koprodukcijske serije Marija Antoaneta, ki je bila res narejena v angleškem jeziku, čeravno v njej nastopa pestra mednarodna igralska zasedba. Če bi izbirali zgolj vsebine, ki so narejene v jeziku, ki je lasten kraju dogajanja, bi bili prikrajšani za marsikatero vrhunsko AV (pa tudi umetniško) delo.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

TV Slovenija sicer predvaja razmeroma malo filmskih del v angleškem jeziku. Na kritično pripombo gledalca, da TV Slovenija predvaja 90 % filmskih del v angleškem jeziku, je urednica Uredništva tujih oddaj TV Slovenija **Neli Vozelj Aberšek** v Mesečnem poročilu za marec 2024 odgovorila:

»V letu 2023 smo na TV Slovenija predvajali 4156 igranih in dokumentarnih filmov. 211 predvajanih igranih in dokumentarnih filmov je nastalo v ZDA, kar je 5,1 % vseh predvajanih igranih in dokumentarnih filmov, še dodatnih 152 pa je nastalo v koprodukciji z ZDA. Skupaj torej 363 oz. 8,7 % vseh igranih in dokumentarnih filmov.*

Zbrani podatki sicer govorijo sami zase, vendarle pa je potrebno poudariti, da na TV zelo skrbno izbiramo vsebine, saj se zavedamo, da smo javni medij, zavezan profesionalnim standardom in zakonodaji. Obenem z odgovorno uredniško držo in s strokovnim pristopom sledimo ciljem, ki jih vsako leto potrdimo tudi na Svetu zavoda. Vsebine v skladu s predpisi ustrezno označimo, kadar nasilni prizori to od nas zahtevajo; predvsem pa ti nikoli niso sami sebi namen, temveč del neke relevantne zgodbe z jasnim moralnim sporočilom.

*Vir: Evidenca predvajanega programa TV Slovenija za leto 2023«

Razumem, da bi bila gledalska izkušnja pri gledanju nadaljevanke o francoski družbi v francoščini še popolnejša. Marsikatera vsebina tudi je na voljo v francoščini. Res pa je tudi, da je TV Slovenija pri izboru filmov in nadaljevanek omejena s tistimi, ki so trenutno na trgu, in da pri izboru upošteva več dejavnikov. Morda bo vaša pripomba prispevala k temu, da bodo uredniki upoštevali tudi vidik, na katerega ste opozorili.

Risanka Zdravnica Mica

Gledalka **S. A.** se je obrnila na varuhinjo, saj po njenem mnenju risanka Zdravnica Mica ni primerna za otroke:

»Obračam se še na vas glede risank Zdravnica Mica in njenih tem na otroškem programu Živ žav, ker sem že poslala moj protest na RTV in je bil samo odgovor, da je risanka primerna za otroke. Jaz pa menim, da risanke s takimi vsebinami o boleznih, kot so rak, depresija itd. res niso primerne za otroke. Jih bomo že majhne obremenjevali s temi vsebinami, jih ne bi raje podprli z drugimi pozitivnimi spodbudami in ne s strahom? Upam da vam uspe na tem področju urediti stvari in pričakujem vaš pozitiven odgovor.«

Urednica Uredništva otroškega in mladinskega programa TV Slovenija in medijska psihologinja mag. Martina Peštaj

Najlepša hvala za vaše pismo in skrb za vsebine, ki jih predvajamo v programu za otroke. Razumemo vaše pomisleke glede tematik, ki jih obravnava risanka Zdravnica Mica. Za to risanko smo se odločili po tehtnem premisleku in posvetu s strokovnjaki s področja razvoja in zdravja otrok. Številne raziskave kažejo, da je izpostavljanje otrok različnim življenjskim temam v varnem in nadzorovanem okolju pomembno za njihov čustveni razvoj. Risanka Zdravnica Mica je zasnovana z namenom, da na razumljiv in otrokom primeren način predstavi teme, ki so lahko del otrokovega življenja. Obravnava težkih tem, tudi raka in depresije, otrokom omogoča boljše razumevanje in soočanje s takšnimi situacijami, če se z njimi kdaj srečajo. Zgodbe v risanki razvijajo čustveno inteligenco in empatijo pri otrocih, hkrati pa jih poučijo o tematiki na način, ki je primeren njihovi starosti. Poudarjajo pomen pogovorov o boleznih in zdravstvenih vprašanjih z otroki, saj to zmanjšuje strah in napačne predstave ter krepi njihovo sposobnost soočanja z lastnimi zdravstvenimi težavami ali težavami njihovih bližnjih.

Naša želja je, da otrokom ponudimo čim bolj raznolik izbor najkakovostnejših risank, med katerimi bodo sami našli tiste, ki jih bodo pritegnile in nagovorile. Želimo pa si tudi, da bi jim naše vsebine nudile orodja za razumevanje in obvladovanje različnih življenjskih situacij. Zanimivo je, da smo prav za risanko Zdravnica Mica prejeli veliko zelo konkretnih pozitivnih odzivov na posamezne epizode, kar nam daje misliti, da vsak v njej najde kaj zase, za svoje zdravje in življenje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Na spletni strani Živ žav sem si ogledala risanke [Zdravnica Mica](#), ki so še dostopne: Kaj je vnetje žrela?, Kaj je naglušnost?, Kakšna je razlika med prehladom in gripo?, Kaj je sončarica?, Kaj je tuberkuloza?, Kaj je steklina? Med njimi ni več risank o raku ali depresiji, torej o temah, za katere menite, da za otroke niso primerne, ker so zaradi avtorskih pravic risanke prosto dostopne samo določen čas. Zato vam o teh konkretnih risankah ne morem odgovoriti. Za risanke, ki so še dostopne, pa nikakor ne moremo trditi, da otroke navdajajo s strahom, saj na prijazen, lahkoten, poučen in deloma tudi igriv način razlagajo dejstva o posamezni bolezni. Te bolezni vsekakor so v naši okolici, torej tudi v življenjskih okoljih mnogih otrok, zato se nekateri otroci z njimi srečajo. Če imajo o njih že nekaj znanja in občutkov, da gre za običajne stvari, se z njimi soočijo lažje in brez strahu.

Precej podrobnosti o tem, katere televizijske vsebine škodujejo razvoju otrok, navaja tudi Splošni akt o zaščiti otrok v avdiovizualnih medijskih storitvah, ki je dostopen [tukaj](#) in ga mora spoštovati tudi RTV Slovenija. Ta akt poleg vsebin, ki so neprimerne za otroke glede na starost, v 3. členu določa, da je potrebno pri presoji primernosti vsebin za otroke upoštevati tudi *»kontekst, v katerem se glede na pričakovanja gledalcev določenega žanra in namen programske vsebine pojavijo prizori, ki bi lahko škodovali razvoju otrok (npr. izobraževalni, zgodovinski ali komičen kontekst, kritična obravnava škodljivega vedenja ali ozaveščanje o njegovi nevarnosti ali škodljivosti se lahko kategorizira manj strogo; /.../«* in *»učinke programske vsebine in občutja, ki jih ta pri gledalcih vzbuja (npr. programska vsebina kot celota povzroča občutke nelagodja ali tesnobe, čeprav ne vsebuje izrazitih prizorov, ki bi bili neprimerni za posamezno starostno skupino, ali obratno, določen prizor, ki je za posamezno starostno skupino gledalcev lahko neprimeren, zavzema neznaten del programske vsebine in zato ne vpliva bistveno na občutke, ki jih programska vsebina kot celota vzbudi pri svojih gledalcih)«*.

Zato menim, da so tudi risanke o težkih boleznih in drugih težkih temah primerne za otroke, seveda pod pogojem, da so pripravljene na način, primeren določeni starosti otrok.

Pohvala oddaji Ah, ta leta!

»Sem redna gledalka vaše oddaje Ah, ta leta!. Sobotna oddaja z naslovom »Manj je več« mi je bila izjemno všeč, predvsem me je navdušil g. Dan Podjed, ki je res slikovito in z odličnimi primeri in podatki pokazal, kam 'rinemo' s tem našim potrošništvom. Dalo mi je misliti! Nasploh v vseh oddajah dobim veliko koristnih informacij – koliko sem se naučila iz oddaje O zdravilnosti

narave! Oddaja o družinah pa je bila res lepa in v pogovoru s prijateljicami smo se preizpraševale, če lahko v domačih odnosih kaj izboljšamo – popravimo!

Čestitke urednici, gospe Novljan, in prijetni voditeljici ter celotni novinarski ekipi! Delajte dobro še naprej!» (A. K.)

Urednica oddaje Ah, ta leta! Neva Novljan

Najlepša hvala za posredovano pismo gledalke. Res sem vesela vsakega odziva, pa tudi dejstva, da se nam širi krog zvestih gledalcev. Lepo se tudi v mojem imenu in imenu cele ekipe zahvalite gledalki za prijazne besede, ki so nam vedno v spodbudo za prihodnje delo.

Urednica Uredništva izobraževalnih oddaj TV Slovenija Katja Stamboldžioski

Tudi z moje strani odziv na krasno pohvalo gledalke, res smo veseli, da v naših vsebinah gledalci prepoznajo kakovost, predvsem pa, da jih naše teme spodbudijo k razmišljanju in pogovoru s prijatelji. Zelo lepo!

Pohvala in zahvala za dokumentarni film Prijatelji mladih - 70 let ZPMS

»Vse Vas na Javnem zavodu RTV Slovenija želim pohvaliti ter se vam obenem zahvaliti, da ste na Vaš program uvrstili dokumentarni film [Prijatelji mladih – 70 let ZPMS](#). /.../« (P. S.)

»Rada bi se zahvalila RTV za izjemen dokumentaren film na prazničen 2. maj 2024, ki je bil posvečen 70- letnici ZPMS.« (K. P.)

Scenaristka in režiserka dokumentarnega filma Maja Pavlin

Najlepša hvala za posredovano - v času vsesplošne površnosti, egocentrizma in apatije veliko pomeni.

Res sem se ga lotila z veliko odgovornostjo, v želji, da bi se angažiranost srčnih prostovoljcev skozi 7 desetletij delovanja ZPMS dotaknila in nagovorila čim širši krog gledalcev ter prispevala k lepšemu skupnemu jutri.

Zahvala za predvajanje dokumentarca Strelji v Bazovici ob dnevu zmage nad fašizmom in nacizmom

Predsednik Upravnega odbora Ustanove fundacije »Bazoviški junaki in ostale žrtve fašizma«, mag. **M. B.**, se je v odzivu, ki ga je naslovil na predsednico RS, predsednika vlade in ministrico za zunanje in evropske zadeve zahvalil RTV Slovenija za vsakokratno predvajanje igrano-dokumentarnega filma [Strelji v Bazovici](#) ob dnevu zmage nad nacizmom in fašizmom, 9. maja:

»Čestitam za današnji praznik Dan zmage nad naci-fašizmom 9. maja, ki je sočasno tudi praznik naše razširjene družine - Dan Evrope!

Na žalost je praznik tlakovan z morjem krvi milijonov, umrlih v 2. svetovni vojni in tudi še v času miru povsod po Evropi (6. 9. 1930), na krvi prvih žrtev fašizma v Evropi. Prav zgodbo teh prvih žrtev fašizma v Evropi, prikazuje domoljuben dokumentarec Strelji v Bazovici (<https://365.rtvlo.si/arhiv/dokumentarci-kulturno-umetniški/174802859>).

Zaradi pišmeuhovskega odnosa vsakokratnih vladajočih suverene Slovenije (aktualna oblast vključena!), so naši domoljubi, narodni trpini iz Bazovice Marušič, Miloš, Valenčič, Bidovec še danes v Italiji uradno imenovani teroristi!

Že 94 let! Bomo ob skorajšnji 100-letnici (l. 2030) njihove krute usmrtitve, lahko zapisali kaj bolj spodbudnega? V prvi vrsti zaradi nepopustljive zahteve uradne Ljubljane, da uradni (sodni) Rim to sramotno fašistično sodbo iz leta 1930 razveljavi? Časa za to častno, narodno domoljubno dejanje ni več veliko. Le še šest (6) let!

Srčna zahvala naše Ustanove fundacije gre (pre)redkim posameznikom, v dejanjih domoljubom, tako na nacionalni TV SLO kot na komercialni televiziji za njihovo vsakokratno predvajanje dokumentarca Strelj v Bazovici na njihovih televizijah v cilju osveščanja gledalcev domovine, vse od praznovanja filma, 4. februarja 2011, na za Primorje najbolj simbolnem kraju – v dvorani Narodnega doma v Trstu, s strani fašistov požganega 13. julija 1920.«

Zahvala mentorice tekmovalnim ekipam Malih sivih celic

»Rada bi se zahvalila celotni ekipi ustvarjalcev oddaje Male sive celice. Oddaja je čudovita spodbuda učencem, da se preizkusijo v različnih vlogah, pomembnih za njihov napredek, pridobivanje samozavesti, krepitev vztrajnosti in ciljne naravnosti. Tekmovalci so prav tako veseli nagrad, ki jih prejmejo, v našem primeru OpenProf, ki ga bodo z interesom izkoristili.

Na šoli že potekajo aktivnosti, priprava ekip, za sodelovanje v naslednji sezoni oddaje Male sive celice. Novo sezono že nestrpno pričakujemo.

Hvala RTV Slovenija, ker krepite, spodbujate in razvijate kakovosten mladinski program.« (V. S., OŠ Tabor Logatec)

Novinarka in redaktorica oddaje Male sive celice Julija Kočar

Tudi mi na oddaji smo neizmerno veseli takih pohval, ki jih od mentorjev šol dobivamo zelo pogosto tudi sicer. Veseli smo, da smo lahko kreativni in da ustvarjamo dobre in kakovostne vsebine za mlade, pri tem pa nekaj naučimo tudi druge gledalce.

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za poslano pohvalo; posredovala sem jo pristojnemu uredništvu. Obenem vas seznanjam z lepo novico, da se črne napovedi o krčenju števila oddaj Male sive celice v letu 2024 ne bodo uresničile in bodo oddaje na sporedu v enakem obsegu kot lani.

Veliko uspehov pri delu z mladimi vam želim, saj s tem sooblikujete prihodnjo družbo.

Pobuda za ponovno predvajanje filma Breza, v katerem igra Manca Košir

»Prosila bi, če lahko na TV še enkrat date film Breza, v katerem je igrala Manca Košir. Hvala lepa.« (M. S.)

III. RAZVEDRILNI PROGRAM

»S svojim anti-izraelskim vložkom ste posegli še v prve sekunde pesmi in nastopa«

Dva gledalca sta se pritožila na komentiranje Mojce Mavec na predizboru Pesmi Evrovizije, 9. maja. Eden je varuhinji v vednost in presojo poslal kršitve programskih standardov, drugi pa je poleg pristranskosti pri komentiranju komentatorki očital še, da je zaradi predolge napovedi govorila tudi še med začetkom pesmi:

»Pozdravljeni, ga. Mavec. Včeraj (op. a.: 9. 5.) sem po kar dolgem času ponovno pustil priložnost evrovizijskemu večeru. Da me popelje, kamor Evrosong danes gledalca pač vodi. Vaše oddaje in vodenje sem občasno rad spremljal, vaše ime sem imel v prijetnem spominu. Tudi včerajšnji vtis je bil takšen. Do nastopa Izraela. Celoten uvod mlade izraelske pevke ste namenili izključno političnemu dogajanju, protestom, vojni - ki jo je nenazadnje pričela druga stran, na najbolj nizkoten način; s pobijanjem in ugrabljanjem žensk in civilistov. Najlepsi mi je prav začetek pesmi, a ste s svojim anti-izraelskim vložkom posegli še v prve sekunde pesmi in nastopa. Tega pri drugih nastopih niste storili. Očitno niste mogli iz svoje protestniške kože. Neprofesionalno, neokusno, neobjektivno.

Upati bi verjel, da je bil terorističnim celicam na tistem območju vaš aktivističen vložek zelo po godu. Oddaje, ki jo boste vodili, ne bom spremljal nikoli več. Tudi evrovizijski finale bom spremljal na tuji TV in nikakor na RTV; večer želim nameniti glasbi (oz. tistemu, kar je od nje ostalo) in ne politiki ali ideologiji novinarjev.

Še toliko bolj zato veseli dejstvo, da se je mlada izraelska izvajalka, ki ni kriva vojnega stanja, zavihtela na stavnicah iz včeraj 8. na današnje 2. mesto.

Zaradi vas bom glasoval zanjo. Prek aplikacije. Ne prek vaše TV.

Odziv posredujem še varuhinji, ker prepoznavam omenjeno vsebino kot sporno.

Vse ima svoje meje; vi ste jo včeraj neokusno prestopili.« (M. C.)

»Poročanje o Izraelu Mojce Mavec tisti večer ocenjujem kot pristransko na več mestih. Novinarka je bila jasno opredeljena proti nastopu države, kar je izražala skozi celoten večer, posegla v začetek njihovega 3-minutnega nastopa in po nastopu zaključila z »grenkim priokusom«, ki je zdaj nastal. S tem je kršeno načelo uravnoteženosti in poročanja, ki mora biti čustveno neopredeljeno. Poročanje gospe Mavec v odnosu do Izraela na praktično nobeni točki ni bilo takšno.« (M. J.)

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija Mario Galunič

Kolegica Mojca Mavec je odlično povezovala oz. komentirala tri neposredne prenose letošnje Pesmi Evrovizije. Res je, da je ob nastopu oz. zaradi nastopa izraelske predstavnice omenila tudi nekaj dejstev, ki jih enostavno ni bilo mogoče ignorirati. Prav udeležba Izraela je namreč na letošnji Pesmi Evrovizije dvignila veliko prahu. O razlogih ste gotovo seznanjeni. Mislimo, da je novinarka morala predstaviti tudi uradno stališče RTV Slovenija, ki so ga vsi direktorji že pred tekmovanjem sporočili EBU-ju (evropski zvezi javnih radiotelevizij), ki je producent dogodka. In prav je, da so o tem obveščeni tudi gledalci. V bistvu bi se nam zdelo narobe, če bi zamolčala

kontekst ob najbolj razvpiti točki letošnjega tekmovanja. In v navajanju nespornih dejstev ne vidimo nobenega čustvenega opredeljevanja ali pristranskosti ali neuravnoteženosti.

S tem nismo želeli povedati prav nič o skladbi, ki je predstavljala omenjeno državo, ampak zgolj nekaj dejstev o kontroverzni odločitvi organizatorja, ki je sprožila politizacijo glasbenega dogodka.

Kot ste videli, so gledalci kljub vsemu glasovali po svojem občutku, okusu in prepričanju in Slovenija je Izraelu namenila 10 točk pri daljinskem glasovanju (samo Hrvaška jih je dobila več), kar je dokaz, da delo novinarka ni bilo povezano s kasnejšim glasovanjem.

Hvala za razumevanje.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM IN PRIPOROČILOM

Varuhinja po ogledu komentiranja predizbora zapisujem bolj kritično mnenje, saj ugotavljam: V predizboru Pesmi Evrovizije, 9. 5., delo komentatorke Mojce Mavec ni bilo brezhibno.

Očitek, da je posegla v začetek triminutnega nastopa izraelske predstavnice, je upravičen, komentatorka je res govorila še 12 sekund po tem, ko je predstavnica že začela uradni nastop. To je neprimeren poseg, saj so bili gledalci po nepotrebnem prikrajšani za celovito spremljanje skladbe.

Zato uredništvu priporočam pogovor o spoštovanju Programskih standardov RTV Slovenija v točkah 3 in 5, ki opredeljujeta odličnost in odgovornost programskih ustvarjalcev pri ustvarjanju kakovostnih vsebin, ter poklicna merila v delih, ki se nanašajo na komentiranje glasbenih tekmovanj ter na spoštovanje avtorskih del.

Glede pristranskosti pred in po nastopu pa menim, da je bilo poročanje komentatorke pogojno pristransko v delu stavka po koncu pesmi, ko je rekla: » ... Malo ostaja ta grenak priokus po Izraelu, tudi dvojna merila EBU-ja ...« Pogojno zato, ker ni mogoče povsem nedvoumno trditi, na kaj se nanaša ta grenak priokus: na to, da je Izrael nastopil, na dogajanje okrog nastopa Izraela, na delovanje EBU-ja ali na kaj četrtega.

Pred nastopom pa je bilo poročanje komentatorke povsem skladno s poklicnimi merili in nepristransko. Povedala je:

»Ja, Evrovizija pa je vedno bila tudi odraz tega, kako države vidijo druga drugo. In zato je za mnoge nedopustno letošnje sodelovanje Izraela na prireditvi, medtem ko se v Gazi dogaja humanitarna katastrofa. Torej glasbeniki in politiki v več državah so pozvali k suspendiranju te države, tudi vodstvo RTV Slovenija je glede tega poslalo protestno pismo Združenju evropskih radiotelevizij. Organizatorji so se nekako uprli pozivom k prekinitvi te države na prireditvi, češ da ni predstava ni tekmovanje med vladami, ampak med TV-hišami. Izrael je bil prisiljen spremeniti besedilo svoje pesmi, ki se je sklicevalo tudi na napade Hamasa ...

Eden najbolj dramatičnih trenutkov te prireditve – videli bomo, kakšne bodo reakcije publike. Na včerajšnji vaji so nekateri izžvižgali Eden Golan s pesmijo Hurricane.«

V tej napovedi je komentatorka nepristransko povzela mnenje številnih, ki so se oglasili glede nastopa Izraela, odziv RTV Slovenija, prirediteljev in občinstva. Ni pa izražala svojega mnenja, zato ji ne moremo očitati, da je bila pristranska ali čustveno opredeljena.

Morda se je komentatorka teh časovno in deloma vsebinsko neprimernih posegov zavedla, saj je **na finalnem izboru** pred nastopom izraelske predstavnice napoved končala pravočasno, še pred začetkom pesmi. V napovedi pa je na kratko povzela dejstva, da so številni protestirali proti odločitvi EBU-ja, da Izrael nastopi na izboru, precej več časa pa je v napovedi posvetila pesmi in pevki, pri čemer je o obeh izrekla le pohvale. Rekla je, da je pesem ena najmočnejših balad, da je Eden Golan zelo dobra pevka z osupljivim glasom, ki je tudi vse napade nanjo in na Izrael prenašala zelo zbrano in elegantno. Po koncu finalnega nastopa pa je komentatorka povedala: »Eden Golan za Izrael. Ja, stavnice jo imajo za drugo favoritinjo. Kar nekaj predstavnikov, kar nekaj navijačev je tu tudi iz Izraela, čeprav jih je njihova domovina opozarjala, naj ne hodijo sem, predvsem zaradi varnosti.«

»Na voditeljskem mestu oddaje Dobro jutro pogrešamo dvojec Urankar - Močnik«

Gledalka **S. K.** je v odzivu zapisala, da skupaj z nekaterimi so-gledalci pogreša voditelja oddaje Dobro jutro, Davida Urankarja in Špelo Močnik:

»Že z nekaj zvestimi gledalci smo skupno ugotovili, da vsi zelo pogrešamo na voditeljskem mestu oddaje Dobro jutro dvojec David Urankar in Špela Močnik. Veliko nepotrebnega eksperimentiranja na voditeljskem mestu.«

Odgovorni urednik Razvedrilnega programa TV Slovenija **Mario Galunič**

Glede voditeljev oddaje Dobro jutro lahko samo pojasnim, da v tem letu zaradi težke finančne situacije ne moremo najemati honorarnih voditeljev (ki so bili v preteklosti stalnica oddaje) in so zato v vlogi voditeljic zgolj redno zaposlene sodelavke. Izjema je samo kolega David Urankar, ki je sovoditelj oddaje eno uro na teden. Toliko trenutno zmoremo.

Urednica oddaje Dobro jutro **Daša Lamut Prosen**

Odziv se verjetno nanaša na čas, ko sta bila Špela Močnik in David Urankar oba odsotna. Verjamem, da so zdaj gledalci bolj zadovoljni.

ODGOVOR VARUHINJE

Odgovoru dodajam, da ste prav danes (op. a.: 22. 5.) lahko gledali dvojec Urankar – Močnik.

Pohvali

Oddaji Kaj dogaja?

»Rada bi izrazila vse priznanje Tilnu Artaču, ki se mi zdi v posnemanju drugih pravi genij. Izredno je prilagodljiv na vse vrste glasbe, ki jo imitira, in včasih zapoje mnogo bolje od originalnih pevcev. Res vse pohvale in občudovanja vreden je. V oddaji Kaj dogaja? mi sicer včasih kaj ni všeč, a na splošno je vredna ogleda, predvsem zaradi tako genialnega imitatorja in skečev. Hvala vam za popestritev sobotnih večerov. Ob tej priliki bi rada pohvalila tudi kviz Vem!, ki ga vsak dan spremljam in mi ob sobotah in nedeljah prav manjka. Res je spodbudna oddaja. Hvala vsem za trud.« (J. V.)

»Odgovornemu uredniku čestitke za izbor (nove) komentatorke za Evrovizijo 2024, komentarki Mojci Mavec pa pohvala in čestitke za odlično povezovanje, komentiranje in nenazadnje dobro pripravo za vse tri evrovizijske večere. Bravo. Moje mnenje deli tudi veliko mojih znancev in prijateljev, ki pa vam morda ne bodo pisali. Le tako naprej ...« (G. V.)

IV. ŠPORTNI PROGRAM

»Zakaj je za gledalce TVS tako pomembno, kako so igrali hokejisti Dallasa v Teksasu?«

Gledalca K. E. je zmotilo, ker so 16. maja v [Športu ob 13h](#), ki je sledil Prvem Dnevniku, namenili čas tudi Luki Dončiču in njegovi igri na zadnji tekmi:

»Kot že tolikokrat, me tudi tokrat čudijo kriteriji za pomembnost informacij v informativnih oddajah javne RTVS. Tokrat bi se osredotočil na Prvi dnevnik ob 13h na TVS1, 16. 5., na Šport, ki je sledil poročilom o dnevnih dogodkih iz sveta. Zelo veliko pozornosti (pozicija, dolžina medijskega časa) je bilo namenjenega Luki Dončiču in njegovi igri na zadnji tekmi. Če si to nekako, z veliko razumevanja za subjektivni kriterij novinarjev in urednika, še lahko pojasnim, pa mi nikakor ni jasno, zakaj je za gledalce TVS tako pomembno, kako so igrali hokejisti Dallasa v Teksasu? Morda to zanima le zelo, zelo ozek krog ljudi. Taka vest bi sodila na kak specializiran športni TV-kanal, ne pa na javno TVS. Se motim? Bi prosil za strokovno utemeljeno pojasnilo! Dajanje medijskega časa enemu dogodku je namreč vedno v škodo poročanja o drugih dogodkih, ker je skupni čas poročil praviloma omejen in skopo odmerjen.«

Urednica Uredništva športnik novic Marjeta Hočevar

Vsebinsko športnih informativnih oddaj dnevno prilagajamo aktualnemu dogajanju in razpoložljivim posnetkom s tekmovanj. V oddaji Šport po Prvem dnevniku dne 16. 5. smo v uvodu pozornost namenili Luki Dončiču, ki je trenutno zagotovo eden najbolj prepoznavnih in uspešnih slovenskih športnikov. Odigral je zelo pomembno vlogo na tekmi, ki je bila na sporedu nekaj ur pred oddajo in torej eden bolj svežih dnevnih dogodkov.

Ob pregledu ostalega dnevnega dogajanja in pregledu razpoložljivih posnetkov sta dnevni urednik in voditelj v oddajo med drugim uvrstila tudi hokej, o katerem piše gledalec. K temu ju je vodilo dejstvo, da sta se dogodka (košarka in hokej) lahko tematsko povezala (dve ekipi iz Dallasa, obe vodita s 3 : 2 v zmagah), obenem pa je bilo to izpostavljeno, ker je Dallas (hokej) imel že drugič priložnost, da bi si zagotovil napredovanje, a mu to ni uspelo.

V nadaljevanju smo pozornost namenili domačim dogodkom, s katerih smo imeli tudi posnetke (kajakaški kros, s katerega žal v tistem trenutku še nismo imeli razpoložljivih izjav, in večer šampionov).

Ostalega aktualnega dnevnega dogajanja na področju športa do tistega trenutka ni bilo, namiznoteniški igralci so sicer resda igrali kvalifikacije za olimpijske igre, a še niso bile zaključene, prav tako na voljo nismo imeli posnetkov.

Že v uvodu sem omenila razpoložljive posnetke s tekmovanj. Na žalost ti v veliki meri krojijo tudi naše poročanje. Zelo pogosto bi si gledalcem želeli pokazati kake dogodke, tudi večkrat in v več naših oddajah, a smo pri tem omejeni. Kadar si medijske pravice za nek dogodek zagotovijo druge medijske hiše, imamo posnetke z dogodka možnost (v skladu z zakonodajo) objaviti v omejenem obsegu, izključno v eni oddaji in v omejeni dolžini v roku 24 ur po zaključku tekmovanja. Zaradi tega pri poročanju iščemo drugačne rešitve, povezane z grafičnimi elementi, javljanji novinarjev in podobno. Do nekaterih posnetkov pa iz več različnih razlogov nimamo dostopa – od tega, da nobena medijska hiša ali agencija ne pokriva dogodka, do tega, da so pravice zagotovljene le za določena območja (in npr. za Slovenija velja embargo).

Gledalec omenja, da je dajanje medijskega časa enemu dogodku vedno v škodo poročanja o drugih dogodkih. Žal ni navedel, o katerem dogodku nismo poročali, zaradi tega, ker smo slabih 30 sekund v oddaji namenili omenjeni hokejski tekmi, zato ne morem narediti konkretne primerjave z dogodki, ki jih je imel gledalec v mislih.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Menim, da je urednica Uredništva športnih novic podrobno razložila številne okoliščine in dejstva, ki vplivajo na uredniške odločitve. Vaša navedba, da je dajanje medijskega časa enemu dogodku vedno v škodo poročanju o drugih dogodkih, drži le deloma. Če sem pravilno razumela vaši pripombi, menite, da je bilo zaradi obeh športnih poročanj na voljo manj časa za druge, nešportne vsebine v Prvem dnevniku. To ne drži, ker sta dolžini Prvega dnevnika in Športa po njem vnaprej določeni. Poročanje o Dončiču in Dallasu zmanjša razpoložljivi čas za druge vsebine v oddaji Šport, ne pa v Prvem dnevniku.

»Ali ni pravilo, da morajo TV-hiše oziroma ponudniki zagotoviti prenos tekme, kjer nastopa reprezentanca?«

Gledalec **A. G.** se je obrnil na varuhinjo z vprašanjem, zakaj si na TV Slovenija ne more ogledati prenosa odbojke. Navajamo odziv.

»V teh dneh igra slovenska reprezentanca odbojko. Ali ni pravilo, da morajo TV-hiše oziroma ponudniki zagotoviti prenos tekme, kjer nastopa reprezentanca? In to, čeprav gledalec nima zakupljenega ne vem kakšnega paketa?«

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija **Gregor Peternel**

Tekme lige narodov v odbojki niso na seznamu dogodkov za prenos, ki morajo biti dostopne na programih z vsaj 75 % pokritostjo in predvajane na programih, ki niso plačljivi. Zato Sportklub, ki je pridobil pravice za to tekmovanje, tekme Slovenije lahko prenaša na svojih programih.

▣ DODATNO POJASNILO VARUHNJE

Varuhinja dodajam, da seznam dogodkov za zgoraj omenjeni prenos sprejema Vlada RS, sklep o tem je [tukaj](#).

»Zakaj se niste odločili za prenos kolesarske dirke po Italiji?«

»Zakaj se niste odločili za prenos kolesarske dirke po Italiji, kjer nadvse uspešno nastopa naš kolesar, g. Pogačar, in raje prenašate svet. hokejsko prvenstvo?. Ali se vprašate, kolikšna bi bila gledanost, če bi prenašali kolesarstvo? Mislim, da vsi športni navdušenci, tudi za ostale športe, poznamo odgovor, samo vašemu športnemu uredništvu to ni jasno. Kaj bi bilo, če bi naredili anketo, kakšen bi bil % za hokej, ali prenos kolesarstva? Spoštovani, to ne pije vode, morali boste za prihodnje pomembne športne prenose malo treznejše premisliti, kateri šport prinese večjo gledanost, ker končno vsi mi plačujemo, za tisto, kar nudite, preveliko naročnino. Veliko, preveč nas je ogorčenih nad športno odločitvijo prenosov vašega uredništva. Mislim, da si tega stavka »prenos si lahko ogledate samo naši tv....«, sploh ne zaslužite.« (D. K.)

Odgovorni urednik Športnega programa TV Slovenija Gregor Peternel

Pravice za prenose večjih tekmovanj se prodajajo za daljše obdobje in več let v naprej. Navadno na ekskluzivni ravni, kar na primeru Gira pomeni, da v Sloveniji dirko lahko prenaša samo Eurosport. Ta je pravice za 4-letno obdobje pridobil pred cca 6 leti, ko pa zanimanje za kolesarstvo v Sloveniji ni bilo niti približno na taki ravni. Jasno, ker še ni uspehov, kot so sedaj. Kaj odloča o pridobitvi pravic? Denar, tisti ki ponudi največ, ta dobi pravice. Če pravice pridobi druga televizija, kot v primeru Gira, smo odvisni od njihove volje, da nam prodajo t. i. sublicenco za predvajanje. Eurosport je našo ponudbo vsako leto zavrnil, saj so pravice za predvajanje pridobili zato, da se program gleda pri njih.

▣ DODATNO POJASNILO VARUHNJE

Odgovoru dodajam, da je nakup TV-pravic iz leta v leto težji, ker se na trgi pojavljajo veliki mednarodni kupci. Zato sem že predlagala razmislek o povezovanju javnih RTV-hiš, pa tudi o pritisku na organizatorje športnih dogodkov, da imajo v mislih tudi gledalce, ne samo denar.

V. SPLOŠNO

Veliko ponovitev in preveč oglasov

Gledalec **B.** se je 'pritožil' nad številnimi ponovitvami na 1. in 2. programu TV Slovenija, pa tudi nad motečimi oglasi. Povzemamo odziv:

»V oddaji Dobro Jutro sem prisluhnil vašemu komentarju, ki ste ga podali v oddaji, pa sem se odločil, da vam tudi jaz (tudi v imenu mojih znancev, prijateljev in sosedov) napišem naše nestrinjanje in sicer:

Ko se na 1. in 2. programu TV SLO predvajajo nadaljevanke, nanizanke, dokumentarne oddaje in se te oddaje iztečejo, se potem vse skupaj še večkrat ponavlja in vleče; kar smo gledali na 1., se potem predvaja na 2. programu in obratno. Skratka, dolgočasno (vmes pa še kup 'bedastih' reklam). Vse to pa mi gledalci vsak mesec plačujemo, izgleda, kot da se na RTV delajo norca iz nas gledalcev. Tudi mi je jasno, da je treba nekako 'šparat', ampak tudi to, mislim, ni tako. Prav pri oddaji Dobro jutro je teh moderatorjev kar nekaj in se včasih zdi, kot da so en drugemu v napoto. /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

O tem, da je na TV Slovenija veliko ponovitev in preveč oglasov, prejemam precej pripomb. Vsaj deloma to zagotovo drži. O tem, koliko je ponovitev in ali res iz leta v leto število ponovitev zelo narašča, pa najbolj verodostojno govorijo številke o predvajanem premiernem programu in ponovitvah, ki so objavljene v Letnem poročilu RTV Slovenija 2023, ki je v celoti dostopno [tukaj](#). Na strani 34 so v njem zapisane ure predvajanega programa TV Slovenija v letu 2023 na TV SLO 1, TV SLO 2 in TV SLO 3 in nekaj primerjav s preteklimi leti od leta 2019 dalje:

»Skupaj smo na vseh treh sporedih leta 2023 predvajali 21.352 ur programa (brez vseh zunajprogramskih vsebin), od tega na SLO 1 in SLO 2 12.355 ur. Ure predvajanega programa so po letih počasi padale, po letu 2020 pa obseg predvajanega programa počasi narašča. Na vseh treh programih smo tako v primerjavi z letom poprej predvajali slabih 300 ur programa več. Največji delež povečanja predvajanih vsebin je posledica predvajanega večjega obsega slovenskih glasbenih videospotov na SLO 2.

Premiere in ponovitve

Razlike po letih v deležih premiernega in ponovljenega programa so pri analizi vseh treh programov majhne in po posameznih letih praviloma padajo. Leta 2023 se je delež ponovitev še nekoliko zvišal in se je posledično znižal delež premierno predvajanega programa. Leta 2023 je bilo na vseh treh sporedih za 2,3 odstotne točke manj predvajanega premiernega programa, na TV SLO 1 in TV SLO 2 pa je leta 2022 delež premiernega programa nižji za 1 odstotno točko.

Proizvodnja predvajanega programa

Leta 2023 se je na vseh treh sporedih delež lastnega predvajanega programa (vključena je naročena proizvodnja in vse oblike koprodukcij s TV Slovenija) nekoliko znižal, enako velja tudi za delež tujega predvajanega programa. Zvišal pa se je delež drugega slovenskega programa (zunanja slovenska produkcija). Gre za večji obseg predvajanj slovenskih glasbenih videospotov, nastalih v produkciji slovenskih neodvisnih producentov. Na prvem in drugem sporedu smo delež lastne produkcije leta 2023 nekoliko zvišali, višji je tudi delež druge slovenske proizvodnje, nižji pa je delež tuje produkcije.«

Letno poročilo RTV Slovenija 2023 pritrjuje vašim opažanjem, da na TV Slovenija delež ponovitev nekoliko narašča in delež premiernega programa pada, vendar so te spremembe majhne. V povprečju je bilo v letu 2023 na TV Slovenija za 2,3 odstotne točke več ponovitev kot v letu 2022, na TV Slovenija 1 pa za 1 odstotno točko več kot leta 2022.

Glede deleža oglasov mora RTV Slovenija spoštovati [Zakon o avdiovizualnih medijskih storitvah](#), ki določa, da sme RTV Slovenija oglasom nameniti največ 15 odstotkov programskega časa med 6. in 18. uro in prav toliko med 18. in 24. uro.

Pri oddaji Dobro jutro je res več voditeljev, vendar jih je v letu 2024 prav zaradi varčevanja manj kot v letu 2023. V letu 2023 so oddajo večinoma vodili v parih, leta 2024 so to izjeme in večinoma vodi ena voditeljica ali voditelj.

Rubrika Vreme: »Karta je sedaj manj pregledna, številke so majhne ...«

»Ta vremenska napoved, ki ste jo spremenili, je zelo nepregledna. Prvič: tako hitro gre, da gledalci ne moremo videti vsega, vremenarji pa za povrh še tako stojijo, da prekrijejo del zemljevida. Se zavedate, da mladi itak ne gledajo vremena na televiziji, da to gledamo samo mi starejši, ki slabo vidimo in počasi dojemamo? Drugič: karta je sedaj manj pregledna. Je majhna, številke so majhne. In ker je vse iste barve, je nepregledno. Ne loči se morja, oblakov, hribov.«

(M. R.)

Samostojni strokovni sodelavec specialist Bogdan Zupan

Hvala za poslani odziv. Po začetku predvajanja nove podobe Vremena smo v stalni navezi s kolegi z Agencije RS za okolje glede morebitnih finih korekcij. Tovrstni odzivi gledalcev so nam pri tem seveda v pomoč. Glede danih konkretnih navedb pa je takole:

- Vremenar je stal pred prikazom karte tudi pri prejšnji podobi. Med razlago npr. zahodnega dela je stal na vzhodu in obratno. Sedaj je situacija enaka.
- Velikost karte je enaka kot prej, prav tako velikost številke.
- Navedba glede morja, oblakov in hribov se verjetno nanaša na slabšo berljivost satelitskega prikaza (oblaki čez karto Slovenije) To smo konec prejšnjega tedna korigirali z dodatnimi plastmi meje, v prihodnje bomo povečali tudi kontraste.

Pohvala oddajam in novinarjem TV Slovenija

»Zelo ste mi bili všeč na TV, zato sem si rekla, to gospo moram poklicat. In želim dati 2 pohvali. Samo RTV gledam. In mi je všeč šport. Ga imam najraje v življenju, če ni prenosov, mi je zelo hudo. Pohvala Marku Milenkoviću, tako lepo zna povedati brez papirjev. On je moj novinar. Ima težke teme, a jih predstavi tako preprosto, tako lepo pripoveduje. Zelo imam rada oddajo Podjetno naprej. Zelo veliko mi pomeni oddaja Koda, v njej dobim veliko koristnih stvari za življenje. Všeč mi je tudi nova petkova glasbena oddaja: gospod Hofer tako umiri človeka, nič ne kriči. In veliko ve o glasbi. To je oddaja za nas upokojence. In veliko je v njej naše domače glasbe, ki je zelo lepa, različna. Meni je vsa glasba všeč. Ni pa mi več všeč Nedeljsko popoldne: gosti se preveč ponavljajo, vedno so eni in isti igralci, glasbeniki ... Naj povabijo eno dobro učiteljico, pa mamo ali očeta šestih otrok ali druge zanimive osebe, ki jih še nismo videli.« (M. M.)

Pobuda: Ponovitev Dnevnika na TV Slovenija

Klical je gledalec A. J. in dal pobudo za ponovitev Dnevnika na enem od programov TV Slovenija:

»Veliko gledam informativne oddaje in šport. Včasih ne znese, da gledam sproti, v živo, pa bi rad pogledal ponovitev. Odmevi se ponavljajo, kar trikrat, jaz jih najraje gledam dopoldne na TV MB, če jih ne utegnem v živo. Dnevnik pa sploh nima ponovitve. Pred časom, mislim, da do novega

leta, je bila ponovitev pozno zvečer, okrog polnoči, in sem večkrat pogledal, če prej nisem utegnil. Sedaj pa je ni več in mislim, da to ni v redu. Bi verjetno še kdo pogledal, ker nimajo vsi ogleda za nazaj. Še to: ker me zanima tudi šport, bi rad, da bi poleg Dnevnika ponovili še oddajo Šport, ki sledi Dnevniku.«

Pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve Rok Smolej

Dnevnik ponavljamo ob 20.00 na TV SLO 3 (z znakovnim jezikom). Programska usmeritev je, da če že ponavljamo, ponavljamo zadnjo aktualno informativno oddajo, ki je na sporedu. V tem primeru so to Odmevi, ki jih ponovimo takoj naslednje jutro. Naše mnenje je, da Dnevnika po Odmevih ne bi bilo smiselno več ponavljati, saj informacije niso več aktualne oziroma so v Odmevih dopolnjene, poglobljene itd.

Gledalec si sicer lahko Dnevnik ogleda s pomočjo zamika ali na spletu, kjer je shranjen v arhivu in dostopen tudi na aplikaciji RTV 365.

Mnenje: veliko je dobrih oddaj, potrebujemo pa še več pozitivnih novic

»Ob spremljanju naše javne televizije želim predvsem izraziti priznanje novemu vodstvu, da nam kljub finančni podhranjenosti nudi program, ki ga je vredno gledati. Srčno upam, da bodo nedavna priporočila evropske komisije o dostojnem financiranju medijev spodbudila našo vlado, da še enkrat razmisli o povišanju prispevka gospodinjstev za RTV. Že majhen dvig prispevka ne bi resno obremenil prebivalstva, RTV-ju pa bi zagotovil prepotrebna sredstva za bolj sproščeno oblikovanje programa.

Da ste tega zmožni, ste že dokazali z izjemnim ciklom Izven okvirja (Hodalič, Grošelj, Vranič, Bradač in Krofel). Prijetna osvežitev je Prvič, oddaja za mlade. Ne smem pozabiti niti Okrogle mize Kaj hoče ženska ob 8. marcu, z odlično izbranimi sogovornicami, ki ste jo dopolnili z dokumentarcem Moje trapasto sebično življenje. Tudi povratek Marcela Štefančiča je izpolnil pričakovanja mnogih zvestih gledalcev televizije.

Za posebno skrbno izbran program za letošnji 27. april in 1. maj si tudi zaslužite pohvalo. Ponovitev glasbenih oddaj, povezanih s tema dvema praznikoma, je gotovo obudila lepe spomine mnogim starejšim gledalcem. Mednje spada tudi dokumentarec Bella ciao. Razmišljanje o delu v dveh dokumentarcih je bilo tudi ob pravem času umeščeno v ta čas. Še posebej me je razveselil dokumentarec Neuvrščeni: Dosje Labudović iz leta 2022, ki osvetljuje del naše skupne zgodovine, potisnjene v preteklost, na katero bi bili lahko ponosni.

Praznično je izzvenel tudi dokumentarec o izjemni novomeški folklorni skupini Kresno mesto. Pa poročilo o prodoru naših ilustratorok otroških knjig na svetovne trge po razstavi v Bologni. V dokumentarcu o 70-letnici Zveze prijateljev mladine je predsednica spomnila na tradicijo skrbi za otroke v naši družbi že v času 2. svetovne vojne. Potem pa poudarila nenadomestljivo vlogo prostovoljcev, brez katerih ZPMS ne bi mogla uresničiti svojih ciljev, vrednih spoštovanja.

Kako naša javna televizija nastavlja ogledalo naši politiki? V tem smislu najbolj izstopa Tarča. Njena nesporna vrednost je, da je razkrila mnoge nepravilnosti in izterjala ukrepanje KPK in sodstva. Ne smemo pa prezreti, da hkrati s fokusom izključno na negativne družbene pojave v

nas vzbuja vtis, da se pri nas dogajajo samo afere, korupcija in da so v politiki vsi enako pokvarjeni. S tem javnost (vede ali nevede) odvrta od aktivne državljske drže. /.../

V informativnih oddajah me najbolj moti uravnoteženost, ki je menda v internih aktih celo zapovedana. /.../ Uravnoteženost pomeni, da novinar oziroma uredništvo o določenem vprašanju nimata lastnega stališča. Vendar o vprašanih, ki zadevajo vizijo naše skupne prihodnosti in vrednote, ki jih naša družba zagovarja, ne sme biti dvoma. Zlu in slabim namenom se je treba odkrito postaviti po robu. Dosledno in vsakokrat.

V resnici v naši družbi ni vse slabo, le v programe naše televizije se premalo prebije. V sedanjih kriznih časih gledalci potrebujemo tudi dobre novice, ki nam vračajo zaupanje v življenje, v prihodnost nas in naših otrok. /.../ Nekaj drobcev dobrih novic sem zasledila zadnje čase. Recimo oddaja Na poti k ljudem o naši patronažni službi. Tudi utrinek o babiški službi v lokalni porodnišnici je bil simpatično predstavljen. Ponovitev gostovanja našega svetovno uveljavljenega kirurga Uroša Ahčana pri Vesni Milek ob izidu njegove izjemne knjige Skalpel je eden od svetlih primerov, ko nam zaigra srce in smo ponosni, da imamo tako pacientom predane vrhunske strokovnjake. /.../ Predlagam, da v Intervju povabite kakšnega prosvetnega delavca, ker uživa ta poklic v javnosti nezasluženo slab ugled, da se zanj mladi več ne odločajo. /.../ Več pozornosti bi si zaslužile tudi dobre prakse, kot so uspešni primeri participativnih proračunov v manjših krajih (prestonica v tem pogledu zaostaja) ali pa primeri združnega reševanja stanovanjskih problemov. Z eno besedo: opozarjanje na slabosti naj se v programu uravnovesi z dobrim, vrednim posnemanja. /.../« (M. K.)

ODGOVOR VARUHINJE

Iskreno se vam zahvaljujem, da ste si vzeli čas in izčrpno zapisali mnenja o programu TV Slovenija. Ker ste jih poslali tudi direktorici TV Slovenija, bodo zagotovo prišli do vseh, ki soodločajo o programu.

Če ste morda spregledali oddajo Marcel, 6. 5., vam [tukaj](#) posredujem povezavo nanjo, saj je v njej Nika Kovač predstavila prav evropsko akcijo, o kateri govorite.

Upam, da ostanete gledalka TV Slovenija še naprej in lepo pozdravljam.

Kritika: filmi se ponavljajo, RTV Slovenija ne poroča o vsem

»Plaćujemo 12,75 evra vsak mesec, dobimo pa vsak dan manj. Zelo slab program ima TV Slovenija. Reklame se ponavljajo, filmi se ponavljajo stari. Na ostalih TV je več programa, poročajo o vsem, kar se dogaja. Na RTV pa ne poročate o vsem, tu pa je vlada s to politiko vse zaprla. Žalostno je, da mi, ki plačujemo RTV, nismo seznanjeni z vsem, o čemer drugi poročajo. Pa kar so naredili s temi novinarji, ki so prišli v zadnjih letih, je tudi zelo žalostno.« (N. L.)

RADIO SLOVENIJA

I. RADIO PRVI

Očitek novinarki, da je z vodenjem dogodka kršila programske standarde

Sindikalni zaupnik Sindikata delavcev radiodifuzije Slovenije (SDRS) **R. G.** se je pritožil, ker je novinarka Radia Slovenja 8. maja povezovala politični dogodek, kar pa ni v skladu s Programskimi standardi ter Poklicnimi merili in načeli novinarske etike v programih RTV Slovenija:

»8. maja je Ženski lobi Slovenije organiziral dogodek, ki ga je povezovala novinarka Radia Slovenija Tita Mayer. Ker gre za dogodek, ki je imel politično sporočilo in ker je sodelovanje na političnih dogodkih novinarjem in novinarkam RTVS s programskimi standardi prepovedano, nas prosim seznanite s stališčem vodstva RTVS in odgovornih glede takšne kršitve Programskih standardov RTVS. Spodaj prilagamo sporočilo interesnega združenja glede dogodka in objavo politične stranke na družabnih omrežjih.

<https://www.zenskilobi.si/novice/vabilo-na-javni-pogovor.html>

<https://x.com/strankasd/status/1788268773751005206?s=46>

<https://twitter.com/strankaSD/status/1788268773751005206>

Glede na novo sprejete Programske standarde nas zanima, kakšno je stališče odgovornih na RTV glede očitne kršitve programskih standardov RTV in kako boste v tem primeru ukrepali. Že v preteklosti smo nekateri opozarjali na dvojna merila pri uveljavljanju programskih standardov in novinarske etike na javnem zavodu. V imenu sindikata SDRS zahtevamo pojasnilo in poročilo o sprejetih ukrepih za uveljavitev pravil, ki bi v javnem zavodu morala veljati za vse zaposlene. V končnih in prehodnih določbah Programskih standardov je jasno navedeno:

»Neupoštevanje programskih standardov predstavlja kršitev delovnih obveznosti. Spoštovanje teh standardov, ki zagotavlja verodostojnost programov in storitev, je obvezno določilo vsake pogodbe o delu, ki jo sklene RTV Slovenija. Nad uresničevanjem standardov so dolžni bdeti vsi sodelujoči v produkcijski verigi, vodilni in vodstveni posamezniki v enotah in uredništvih, Uprava RTV Slovenija in Svet RTV Slovenija.«

Zato menimo, da bi morali Programske standarde dejansko tudi uveljavljati, saj samo predavanja in seznanjanje zaposlenih z njimi očitno niso dovolj.«

Uprava RTV Slovenija

Vodstvo RTV Slovenija z vso skrbnostjo pristopa do perečega vprašanja izvenslužbenih dejavnosti nekaterih naših zaposlenih, ki bi lahko predstavljale konflikt interesov ali dajale vtis pristranskosti. Sprejeti so bili že konkretni koraki, da bi to področje kar najhitreje bolje uredili. V okviru Akademije RTV Slovenija so tako za zaposlene že organizirana izobraževanja, Uprava RTV Slovenija pa je direktorje in vodje pozvala, naj svoje zaposlene seznanijo z že veljavnimi zakonskimi in internimi podlagami, ki urejajo področje dejanskih ali navideznih nasprotnih interesov. Sodelavci so bili o tem že obveščeni.

Poudarjamo, da je sicer pridobitev predhodnega soglasja s strani direktorjev, vodij in odgovornih urednikov za opravljanje tovrstnega dela odgovornost zaposlenega. Nadrejeni mu ga odobri ali ne in o tem obvesti Upravo. Vodstvo RTV Slovenija torej ne daje dovoljenj. V kolikor pa zaposleni izvenslužbene dejavnosti, ki so v neskladju s Programskimi standardi RTV Slovenija, opravlja brez dovoljenja nadrejenega, ga mora ta prijaviti ali ukrepati.

Ob tem je pomembno upoštevati, da različne izvenslužbene dejavnosti naših zaposlenih ne moremo obravnavati enoznačno, saj so odvisne tako od vsebine dela kot od delovnega mesta zaposlenega.

V vseh primerih, kjer zaznamo potencialno kršitev standardov, se odzovemo, tudi v primeru, ki ga omenjate ni nič drugače.

Problematika je torej strokovno zahtevna in vodstvo k reševanju te pristopa celostno.

Odgovorni urednik radia Prvi Danijel Poslek

O domnevni kršitvi smo se z novinarko pogovorili in po preverjanju vseh relevantnih okoliščin sprejeli ukrep, skladno z določili Programskih standardov in internih predpisov.

ODGOVOR VARUHIJNE Z MNENJEM

Odgovor odgovornega urednika Prvega programa Radia Slovenija je sicer skop, kar je razumljivo tudi zaradi varstva osebnih podatkov, vendar lahko iz njega razberemo vse bistveno: da so v uredništvu po preverjanju okoliščin ukrepali. Ukrepanje pa seveda pomeni, da so ugotovili tudi kršitev.

Odziv odgovornega urednika pozdravljam, saj je v omenjenem primeru prišlo do kršitev tako Programskih standardov kot tudi Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija, in sicer v naslednjih točkah:

1. Programskih standardov pri dveh zavezah:

»Programske ustvarjalke in programski ustvarjalci RTV Slovenija so pri strokovnem delu, ki sloni na poklicnih in etičnih načelih, neodvisni in avtonomni. Bistvene zaveze programskih ustvarjalcev, ki so podrobno opredeljene in opisane v pravilniku o poklicnih in etičnih standardih RTV Slovenija, so: /.../

- *izogibanje vsem oblikam nasprotja interesov, prepoved sodelovanja v plačani promociji in oglaševanju ter vsebinskega ali poslovnega sodelovanja z organizacijami, ki so predmet njihovega poročanja;*

- *javno delovanje, ravnanje in nastopanje, ki ne škoduje ugledu javnega medija, sodelavcev, programov in lastni verodostojnosti. /.../«*

2. Poklicnih meril in načel novinarske etike v programih RTV Slovenija v točki 1.7, kjer o neodvisnosti med drugim piše:

»Novinarji RTV Slovenija morajo v svojem poročanju dosledno spoštovati avtonomnost in neodvisnost programov RTV Slovenija, ki temeljijo na programskih izhodiščih, sprejetih na Svetu RTV Slovenija. Zato pri poslušalcih in gledalcih v ničemer ne smejo ustvarjati občutka, da so pristranski oziroma da je njihova profesionalna integriteta okrnjena.«

2. programskih standardov v točki 21, v kateri o navzkrižnih osebnih interesih, pravicah in dolžnostih programskih ustvarjalcev piše:

»Novinarji, uredniki in drugi ustvarjalci radijskih in televizijskih programov s svojim javnim in političnim delovanjem, z dejavnostmi v prostem času, z zasebnimi posli in finančnimi interesi ne smejo zlorabiti položaja v RTV Slovenija, škodovati natančnosti, nepristranskosti in verodostojnosti programov RTV Slovenija, ogroziti ugleda in dobrega imena posameznikov ali celotnega javnega zavoda ter zaupanja poslušalcev in gledalcev v vsebino programov RTV Slovenija.«

V primeru sodelovanja novinarke Prvega programa v vlogi povezovalke dogodka je prišlo do kršitev navedenih točk: novinarica je sodelovala z združenjem, katerega cilji so večkrat predmet njenega poročanja, s prevzemom voditeljske vloge na dogodku združenja pa se je izpostavila možnemu nasprotju interesov ter škodovala verodostojnosti svojega dela in tudi medija, v katerem dela.

Zaradi prepletanja novinarskega dela in povezovanja dogodka lahko poslušalci upravičeno dvomijo v nepristranskost njenega novinarskega dela in njeno poklicno integriteto. **S tem je negativno vplivala tudi na zaupanje poslušalcev v nepristranskost in verodostojnost Radia Slovenija.**

Če odgovorni urednik ne bi v odgovoru zapisal, da so v obravnavanem primeru že ukrepali, bi uredništvu zapisala priporočilo. Tako pa **je priporočilo nepotrebno, saj je uredništvo že sprejelo ustrezne ukrepe.**

II. VAL 202

Napačno navajanje teže in mase vozil v prometnih informacijah

»Ne morem verjeti, da že leta nepravilno, v nasprotju z Odredbo o omejitvi prometa na cestah v R Sloveniji, sprejeto leta 2011, novelirano 2021, še vedno nepravilno, napačno obveščate javnost. /.../ Včeraj ponovno na Valu 202 pove napovedovalec: »Danes (bila je nedelja) velja prepoved vožnje za vozila, težja od 7,5 tone.« To je povsem nepravilno.

*Odredba v 1. členu pravi, da velja prepoved vožnje tovornih vozil, katerih **največja dovoljena masa presega 7.500 kg**. Kaj pomeni največja dovoljena masa (NDM)? To je teža vozila in nosilnost. Primer: vozilo je težko 5t, nosilnost 2,6 t, skupaj oziroma **NDM=7,6 t** in ne sme voziti, ker presega dovoljeno NDM.*

Torej, vsa "težja vozila od 7,5 t" - kar vi sporočate - imajo še nosilnost ... par ton, in po vašem lahko vozijo.

Apeliram, da seznanite napovedovalce z Odredbo, da ti pravilno, zakonito obveščajo javnost, da velja prepoved vožnje za vozila, katerih NDM presega 7,5 t in ne za vozila, ki so težja od 7,5 t.«

(I. D.)

Urednik dnevno aktualnega uredništva Vala 202 Rok Kužel

Glede spodnje pritožbe poslušalke sem sodelavke in sodelavce opozoril, naj pri prometnih informacijah dosledno upoštevajo diktico iz Odredbe o omejitvi prometa, v kateri je navedeno, da prepoved prometa ob nedeljah velja za vozila, katerih največja dovoljenja masa presega 7,5 tone.

Poslušalki sem se zahvalil za opombo in ji sporočil, da sem na dosledno upoštevanje diktice opozoril tudi sodelavke in sodelavce.

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem se vam za opozorilo o napačnem navajanju teže in mase vozil v prometnih informacijah. Menim, da se je urednik primerno odzval in upam, da bodo novinarji dosledno obveščali javnost pravilno. Če boste še kdaj zaznali napačno navedbo, pa kar ponovno opozorite.

III. ARS

Radijska igra Slabe ceste, 3. 5.: »Ta nesrečni 5. del me je odvrnil od vsega«

Poslušalka H. V. se je odzvala na 5. del kratke radijske igre Slabe ceste, ki je nastala na programu Ars, poslušala pa jo je na Prvem, 3. maja:

»V soboto, 3. 5. 2024, ob 22.40 je bila na sporedu kratka radijska igra, njen 5. del. Avtorica osnovne zgodbe je ukrajinska pisateljica, tema pa vojna. Nisem raziskovala, kdo je prevedel zgodbo, kdo priredil za radijsko igro, ne kdo igra, ker me je ta nesrečni 5. del odvrnil od vsega. Vem, da je vojna in vem, da vojna prinaša trpljenje, grozo, strah nič krivim državljanom na obeh straneh, sploh si ne predstavljam, kako je živeti v vojni, v vsakodnevnem strahu, upam pa, da ljudje upajo, da bo enkrat in to čimprej konec. Povzročitelji pa nič, njim nič ne manjka, ne živijo v strahu - ali pač, ampak samo v svojem egoističnem svetu vladanja in se ne ozirajo na nobena opozorila, svetovna pravila, mirovne organizacije, obsodbe.

In tako me zelo zanima, zakaj so to radijsko igro sploh predvajali. K sreči sem prve 4 dele preslišala. Se mi je pa ta 5. del globoko zarezal v možgane, ker ne razumem, zakaj moram tudi jaz poslušati te grozote. Kaj naj zdaj naredim: naj grem na fronto in nekemu navijem ušesa? Ne razumem, kaj mi je nekdo, ki se je odločil predvajati to zgodbo, hotel povedati. Tokrat bi res rada izvedela, zakaj.

Vojna je ena sama groza in to ve vsak, ki ima vsaj kanček sočutja, tudi če nisi tam.«

Odgovorna urednica programa Ars Ingrid Kovač Brus

Najlepša hvala za posredovano pismo. Vsi, ki smo bili na javnem poslušanju radijske igre Slabe ceste, še pred objavo v etru, smo bili presunjeni in prizadeti. Hkrati pa tudi izjemno ponosni na svoje sodelavke in sodelavce, ki so ustvarili izpovedno tako močno umetniško delo.

Radijska igra Slabe ceste, ki je sestavljena iz šestih različnih prizorov, je nastala na osnovi istoimenske dramske predloge, ki jo je napisala Natalija Vorožbit, priznana ukrajinska pisateljica in dramatičarka. Avtorica je besedilo napisala potem, ko je po izbruhu rusko-ukrajinske vojne leta 2014 odšla na frontno linijo in intervjuvala vojake, zdravnike, novinarje in civilno prebivalstvo, da bi si odgovorila na vprašanja, ki človeka pretresejo in ob katerih se izprašuje tudi o svojem ravnanju v takih situacijah.

Kot ustvarjalci verjamemo, da se moramo soočiti z vsem, kar nas obdaja. Žal so vojne stalnica človeške zgodovine in zato jih umetnice in umetniki tudi obravnavajo v svojih delih. Čeesar ne izpostavimo in ne osvetlimo, ostane v temi oz. lahko se celo zdi, da ne obstaja ali ni dovolj artikulirano, da bi lahko kot posamezniki naredili spremembe in jasno postavili svoja stališča do tem, kot so: nasilje, smrt, življenje, preživetje, zlorabe ipd.

Poslušalki se iskreno zahvaljujemo za njen odziv in razmislek.

ODGOVOR VARUHNJE Z MNENJEM

Zahvaljujem se vam, da ste si ob poslušanju radijske igre vzeli čas in napisali svoje pomisleke in vprašanja. Vesela sem poslušalcev, ki ob radijskih programih razmišljajo in se tudi odzovejo, ko jim nekaj ni všeč, ko jim ni logično ..., saj lahko le na tak način razjasnimo marsikatero dilemo. Menim, da je odgovorna urednica odgovorila na vaše vprašanje. Morda vam je s tem spodbudila dodatna vprašanja in pomisleke, a njen odgovor vam bo pri tem verjetno pomagal.

MMC

I. NOVINARSKÉ VSEBINE

Kršenje programskih standardov in poklicnih meril s podpisi pod fotografijami

»Vedno znova se pritožujem nad podpisi pod fotografijami. Ti praviloma razvrednotijo sporočilnost fotografij, razvrednotijo njihov poročevalski, reporterski pomen in zamolčijo kraj in čas nastanka posnetka. Kot da je vse to nepomembno. Morda se zdi nepomembno nekemu, ki v pisarni prepisuje in prireja novice agencij in tujih medijev in zato smatra, da so fotografije le dekorativna oprema.

Zagotovo takega mnenja ne delijo fotoreporterji, ki si po svetu prizadevajo posneti avtentične prizore dejanskih razmer, ljudi, njihovih usod, krajev, kakršni so v danem trenutku. In so zato pripravljeni sprejeti marsikatero neugodnost, pogosto tudi resno tveganje. Take fotografije so dokument trenutkov, dogodkov, ki so del 'prvega zapisa zgodovine'. Zaradi tega vsi resni fotoreporterji in resne fotografske agencije svoje fotografije opremljajo s podatki, kaj in koga prikazujejo ter kdaj so bile posnete. Te podatke ob objavi navedejo resni mediji, katerih uredništva se zavedajo pomena avtentičnosti in verodostojnosti izbrane fotografije. Kajti novice, novinarstvo, poročevalstvo ni prodaja hamburgerjev ali oglaševanje, kjer so fotografije praviloma "simbolične".

Tako ste 9. maja (!) v rubriki Kultura objavili [članek o spomeniku slovenske osamosvojitve](#), v katerem je nosilna fotografija več let star (arhivski) posnetek Trga republike, podpis pod njo pa se glasi: »26. junija 1991 je predsednik Milan Kučan na Trgu republike razglasil samostojnost Slovenije, pri čemer je bila prvič javno dvignjena nova zastava Slovenije. Foto: BoBo«

Da je fotografija arhivska, da prikazuje le kraj v nekem drugem času, da na njej ni ničesar, kar bi kazalo na navedeni datum in malo, kar bi ustrezalo sedanjemu času, vemo nekateri dokaj redni obiskovalci trga. Manjka 'zavesa' drogov z zastavami držav EU, ki bistveno vpliva na podobo trga in njegovo ločenost od parlamenta. Na to in na dejstvo, da podpis ne ustreza niti [poklicnim standardom RTVS](#) (točka 9.10.1), sem opozoril v sporočilu/pritožbi uredništvu ('prijavi napako'), seveda zaman. Zadeva z izbiro fotografij je še bolj čudna ob dejstvu, da je (verjetno) ista novinarka pred tremi leti [poročala o kontroverzni postavitvi teh drogov](#), ki so se v nekaj mesecih iz 'začasnih' preobrazili v stalne. (O slednji transformaciji in mnenju ZVKDS žal ne znam najti nobenega prispevka MMC ... opravičujem se, obstaja omemba čisto na koncu [vesti STA o kolaboraciji med vlado in MOL](#)). Če pa je A. J. hotela poudariti vlogo trga na prelomni datum, ima v arhivu tudi [že objavljene fotografije iz leta 1991](#).

Povod za to obširno pisanje o podpisovanju fotografij pa je danes objavljeni članek o vojni v Sudanu, pravzaprav [intervju z Hamidom Khalafallahom](#) (Hamidom Halafalahom?). V nasprotju z običajem, da se intervju slikovno opremi predvsem s fotografijo intervjuvanca, je tu prva, nosilna fotografija tanka na neki prašni ulici. Podpisana je z mikro traktatom o razmerah v Sudanu, ki prav nič ne pojasni, kaj je na fotografiji, kdaj in kje. Poglejmo, kako so to isto fotografijo podpisali v nekaterih drugih medijih: »A damaged army tank on the street in Omdurman, Sudan. Photograph: El Tayeb Siddig/Reuters

<https://www.theguardian.com/world/2024/apr/21/we-cannot-turn-our-backs-on-the-tragedy-unfolding-in-sudan> /.../

Opazite razliko? Se lahko vživite v uporabniško izkušnjo? Z naslednjo fotografijo je še huje: na sliki stebri dima nad nekim mestom, podpis pa govori o Guterresu. Kako pa drugi? »A man walks while smoke rises above buildings after aerial bombardment, during clashes between the paramilitary Rapid Support Forces and the army in Khartoum North, Sudan, May 1, 2023. (Reuters) <https://english.aawsat.com/arab-world/4897126-draft-un-resolution-calls-ceasefire-conflict-torn-sudan-during-ramadan> /.../

Četrta fotografija prikazuje moža v uniformi, pod njim pa je zapisano »Foto: AP«!?! Pod peto fotografijo piše, kdo je na njej, vsaj upam, da je tako. Šesta prikazuje razdejanje v mestu. Katerem? Kdaj? Kje? »Analitiki in mednarodni opazovalci opozarjajo ...«! Na sedmi je nekakšno begunsko taborišče. Kje? Kdaj? Kdo je na sliki? »Sudan mnogi obtožujejo ... spolnega nasilja ...«! /.../ Na deseti fotografiji je kakšen ducat ljudi, podpis pa govori o 18 milijonih itn. Kje, kdaj? Nekateri to zapišejo. /.../ Ista fotografija je bila uporabljena že [6. aprila v vesti o razdeljevanju hrane v Darfurju](#), podpisana pa je bila: »Foto: Reuters«!

Da pa tudi v MMC-ju nekateri včasih znajo in zmorejo, dokazuje primer [današnje vesti o Sudanu](#), povzete po STA. Fotografija je podpisana, kot se spodobi - kdo, kaj, kje, kdaj: »Prebežniki iz Sudana so se zatekli k pomoči Zdravnikom brez meja v sosednjem Čadu, junija 2023. Vojna v

Sudanu je z domov pregnala 8 milijonov ljudi, 1,8 jih je zbežalo v sosednje države. Foto: Reuters» /.../« (B. P.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Hvala za vaša sporočila. S kolegi smo se včeraj pogovorili, da se je v zadnjem času povečalo število primerov, ko so fotografije nepodpisane ali neprimerno podpisane, kar je v nasprotju z našimi standardi, zato so bili vsi novinarji pisno pozvani, da podpisom posvetijo več pozornosti.

ODGOVOR VARUHIŃJE Z MNENJEM IN POHVALO

Zadovoljna sem, da se je odgovorna urednica MMC-ja odzvala na pripombe uporabnika o kršenju programskih standardov in poklicnih meril primerno, priznala odklon od spoštovanja programskih standardov in pozvala uredništvo k doslednemu in primernemu podpisovanju fotografij. Na ta način bo MMC ohranjal natančnost, verodostojnost in poštenost ter programska standarda odličnosti in odgovornosti.

»BBC ali Guardian ali ...?«

Bralca **B. P.** je 'zmotila' navedba vira v članku na MMC-ju, objavljenem 6. maja, poleg te pa tudi fotografija v članku in podpis pod njo:

»Včeraj (op. a.: 6. 5. 2024) ste objavili [lanek o poročilu TI EU o dodatnih dejavnostih evropskih poslancev](#). V drugem odstavku se sklicujete na poročanje BBC, kar bralstvu ustvarja predstavo, da ste članek prepisali/povzeli prav od BBC.

Nekaj več kot četrtnina dodatnih služb je plačanih, pri čemer šest poslancev z njimi zasluži več, kot znaša letna plača evroposlanca v višini 120.900 evrov, je poročal BBC.

Nenavadno je, da na spletnem mestu BBC tega članka nikakor nisem zmozel najti, ne včeraj in ne danes, kar je po mojih dosedanjih izkušnjah nekaj res izjemnega. Našel pa sem [včerajšnji članek Guardian](#) o tej zadevi, ki je nenavadno podoben vašem članku. Vendar Guardian v članku MMC ni niti omenjen. Čudno, zelo čudno!

Drugo resno pripombo imam na izbrano fotografijo in podpis pod njo. Fotografija prikazuje atrij poslopja evropskega parlamenta v Strassbourgu, čeprav to ni nikjer navedeno (Foto: Reuters). Drznem si trditi, da večina ljudi ob vsaki omembi evropskih ustanov, tudi parlamenta, takoj pomisli na Bruselj, ki je tudi pogovorno postal sinonim za EU in EU-kracijo. Kolikor vem, ima tudi TI EU sede oziroma glavno pisarno v Bruslju. Od kod torej prepisovalcu MMC-ja zamisel, da kot kraj poročanja navede Strassbourg, objavljene fotografije pa ne podpiše z navedbo stavbe na njej?

e se vrnem k primerjavi z nenavadno podobnim člankom Guardian, moram ugotoviti, da ima v 'glavi' navedeni dve imeni, prvemu je dodana navedba Bruslja. Fotografijo so v Guardianu podpisali takole: »European flags fly outside the European parliament in Strasbourg, eastern France. Photograph: Jean-Franois Badias/AP.« /.../« (B. P.)

ODGOVOR VARUHNJE IN DODATNO VPRAŠANJE UREDNIŠTVU MMC-JA

Pogledala sem besedilo na MMC-ju in vidim, da je sedaj spremenjeno v »Nekaj več kot četrtna dodatnih služb je plačanih, pri čemer šest poslancev z njimi zasluži več, kot znaša letna plača evroposlanca v višini 120.900 evrov, je poročal Guardian.«

Ob besedilu je sicer navedeno: »Zadnji poseg: 7. maj 2024 ob 12.59«. Ni pa razvidno, kaj je bilo takrat spremenjeno.

Zato prosim uredništvo MMC-ja za pojasnilo, tudi glede označevanja sprememb.

Urednica in novinarka na MMC-ju Ana Svenšek

Uporabnik se je obrnil tudi neposredno na uredništvo in smo mu na pritožbo že odgovorili. Šlo je za nenamerno napako pri navajanju vira, zahvalili smo se mu za opozorilo in popravili napako v članku.

»Članek z dvakrat ponatisnjeno brezjansko Materjo Božjo in podgano se mi zdi groba žalitev čustev«

Dva bralca sta se odzvala na sliko, objavljeno v [članku na MMC-ju](#). Povzemamo odziva:

»MMC RTVS je moj najbolj pogosti vir informacij ter vpogled v 'javno mnenje'. Danes - mdr. na prvo šmarnično nedeljo - objavljeni članek z dvakrat ponatisnjeno brezjansko Materjo Božjo in podgano se mi zdi dovolj groba žalitev čustev velikega dela (ne trdim sicer, da kar večine) Slovencev ali prebivalstva RS, ki plačuje RTV-prispevek, da vas neposredno prosim, da me/nas 'zavarujete' pred tem prispevkom na MMC RTV in pred podobnimi. Tu in sedaj!« (J. S.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Članek je bil objavljen v okviru niza prispevkov o različnih obletnicah izdaje glasbenih albumov, in sicer je bila 25. obletnica izdaje albuma, ki je ob izdaji močno odmeval.

Avtor je obletnico osvetlil z več vidikov, v luči zgodovinskega spomina je tudi navedel polemike, ki so izdajo albuma spremljale.

»/.../ Intervju s pevcem Steblovnikom, ki se kot član proslule glasbene skupine Strelnikoff predstavi z obskurno sliko na ovitku, z Brezjansko Marijo s podgano v naročju. Spominjamo se, kako je pred 25. leti RTVS propagirala to primitivno zlorabo krščanskega simbola in se javno postavila na stran nesramne provokacije. Podpisani sem eden od tiste množice, ki je z javnimi pismi v medije in na inštitute pravne države za človekove pravice izrazila protest zlorabe krščanske svetinje. /.../ S tem RTV Slovenija potrjuje, da ni javni medij v spoštovanju do vseh državljanek in državljanov, ampak enoumno levičarsko trobilo. /.../« (D. V.)

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Omenjeni prispevek je bil pripravljen ob 25. obletnici izdaji albuma. Članek je pripravljen v skladu s profesionalnimi standardi.

V njem je zajet opis takratnega dogajanja, pa tudi glasbena pot skupine v obdobju zadnjih 25 let in refleksija pevcu na takratno dogajanje. V članku pa so prav tako navedeni takratni kritični

odzivi na izdajo albuma, med njimi tudi Rimokatoliške cerkve in politikov, opisan je tudi nadaljnji razvoj dogodkov na sodišču.

ODGOVOR VARUHINJE Z MNENJEM OBEMA BRALCEMA

Kot je pojasnila odgovorna urednica, gre za članek v nizu obletnic. V tem smislu bi bilo z vidika uredniške presoje neprimerno izpustiti obletnico izdaje albuma, ki je precej razburkal javnost, ne glede na to, kaj je bil razlog odmevnosti albuma. Pomembno pa je, da je članek celovito povzel vse takratno dogajanje, tudi vse pomisleke in proteste, ki so spremljali sliko na ovitku. Album je bil izdan, slika je dostopna marsikje, za spoštovanje programskih standardov na javni RTV Slovenija je pomembno, da je vsebina vsakič, ko se pojavi v javnosti, predstavljena celovito.

II. UPORABNIŠKE VSEBINE

Članki s predmoderiranimi komentarji

Uporabnik **D. T.** se je obrnil na administratorja MMC-ja z vprašanjem, kje je njegov komentar:

»Nekje je obtičal tale spodnji zapis. Prosim za pojasnilo: zakaj?

<https://www.rtv slo.si/slovenija/ob-osmih/karmen-svegl-putin-in-netanjahu-tarci-mednarodnih-sodisc/708978>

Se pravi, da potemtakem ne velja več prav noben pravni red na tem planetu. Ja super, torej ne velja niti za Rusijo in Putina! Kaj se potem mi gremo z nekimi sankcijami proti komerkoli? Na podlagi česa, če pa je pravni red de facto v globoki zamrznjenosti?!? Kaj je s 'pravniki', da se to dopušča? Ali pa je dvoličnost postala pravniška praksa?!«

Administrator MMC RTV SLO

Navedeni komentar je bil objavljen in je viden pod novico.

DODATNO POJASNILO VARUHINJE

Verjetno je bil vaš komentar objavljen z zamikom, ker so vsi komentarji pod tem člankom predhodno moderirani, torej niso najprej objavljeni in šele nato pregledani, kot velja za komentarje pod članki, ki niso moderirani. Članki, ki imajo predmoderirane komentarje, imajo spodaj tak zapis: »Komentarji pod člankom so zaradi zagotavljanja višjih standardov razprave skladno s [pravili](#) pred objavo moderirani.«

»Nisem edini, ki se pritožuje nad ravnanjem administratorjev. Sem pa mogoče eden bolj tečnih«

Uporabnik **B. M.** se je v maju večkrat obrnil na varuhinjo, ker mu administratorji pogosto umaknejo komentarje. Varuhinja mu je že večkrat napisala, kakšna je pot za pritožbe in ga napotila na branje pravil komentiranja. Povzemamo del odziva:

»Pravila prepovedujejo sarkazem?

Vsi 'nespoštljivi' zapisi o administratorjih so nastali po nekajkratnih izbrisih istega komentarja. Če bi morali administratorji (ne vem zakaj se tako imenujejo, saj je njihovo delo cenzuriranje in bi se morali imenovati cenzorji) obrazložiti vsak izbris, bi se število krepko zmanjšalo. Najlažje je izbrisati, potem se pa naj pritožujejo. /.../ Napisati komentar tako, da ne bo umaknjen? Zlahka, strinjati se s politiko MMC, pa bo šlo, kajne.

Nisem edini, ki se pritožuje nad ravnanjem administratorjev. Sem pa mogoče eden bolj tečnih. Sem upokojen in imam čas. Ne bom vas več utrujal s pritožbami, saj tako nima smisla.

Še manj pa bom zahteval obrazložitev, saj so tako in tako večinoma preusmerjeni na /dev/null. Žal je to edini forum, kjer vsaj kakšen procent komentarjev pride mimo cenzure v primerjavi z konkurenčnimi portali.

Lahko se potolažite s tem, da YouTube okoli cenzuriranja ni nič boljši.

Kar samo pove v kakšni "svobodi" živimo. /.../«

ODGOVOR VARUHINJE

Ker je namen varuhinje povečevati razumevanje med uporabniki in programskimi ustvarjalci, ne želim, da zaradi nesporazumov kak komentator preneha s pisanjem komentarjev. Smisel objav je vendarle širjenje mnenjskega prostora.

Zato vam svetujem, da nekaj časa dosledno poskusite tako:

Ponovno si preberite pravila komentiranja: <https://www.rtv slo.si/uporaba/standardi-in-pravila-komuniciranja-na-spletnem-mestu-rtv slo-si/590527> in pogosta vprašanja: <https://www.rtv slo.si/rtv/kontakti-in-informacije/pogosta-vprasanja/vprasanja-o-komentiranju-clankov/487653>. Uporabniki namreč sčasoma marsikaj pozabimo. Tudi iz pritožb komentatorjev vidim, da nekako razumejo kot nezaželeno nespoštljivo pisanje komentarjev, ne pa tudi komentarjev mimo vsebine ali z drugimi hibami.

Če objavite komentar pod člankom s predmoderiranimi komentarji (to je označeno pri vsakem članku) počakate nekaj ur, da moderatorji pregledajo komentarje, ker jih šele takrat objavijo.

Če vaš komentar ni objavljen, pošljite spoštljivo prošnjo (ne zahteve) za pojasnilo umika komentarja na MMC-forum <forum.MMC@rtv slo.si> in hkrati meni v vednost. Počakate nekaj ur, v primeru popoldanske oddaje komentarja pa najmanj do naslednjega dopoldneva, ker ponoči moderatorji ne delajo. Odzivni čas je pogosto več ur, ker moderatorji na vprašanja odgovarjajo ob drugem delu.

Če niti 24 delovnih ur po oddaji vprašanja ne prejmete odgovora, pišite meni, da moderatorje povprašam, kje se je zataknil odgovor.

Moderatorji (napačno so ohranili izraz administratorji; nikakor pa jih ne moremo imenovati cenzorji) so dolžni pojasniti vsak umik komentarja. To večinoma tudi delajo; če kdaj tega ne storijo, jih pozovem. Do sedaj mi naslednjih korakov ni bilo treba začeti.

Uspešno pisanje komentarjev vam želim.

I. JEZIKOVNA KULTURA

»Oseba, o kateri je govora v članku, je moškega spola, ne glede na oblačila ali samo-identifikacijo«

Bralka I. Ž. se je 'pritožila' nad uporabo tako moškega kot ženskega spola pri navajanju zmagovalca Evrovizije v [članku na MMC-ju](#), objavljenem 13. maja:

»Na MMC sem zasledila članek na temo zmagovalca Evrovizije, kjer sem prvič opazila, da avtor (s kratico Ž. E. Č.) skozi celoten članek uporablja tako moške kot ženske oznake ter moški in ženski sklon za govor o isti osebi, ki pa je moškega spola, in sem bila popolnoma zgrožena. /.../ Članek je neberljiv zmazek. Oseba, o kateri je govora v članku, je moškega spola, z XY kromosomom, moškim imenom in moško poraščenostjo obraza, ne glede na oblačila ali samo-identifikacijo, torej naj se zanj uporablja moški spol. Da ne rečem, da v tem patetičnem poskusu slediti agendi teorije spola očitno vaši sodelavci ne premorejo niti osnovne logike - če se oseba identificira kot »nebinarna«, to pomeni, da ni ne eno ne drugo, torej zakaj se potem za to osebo uporabljata 2 spola - tj. 'binarna' oznaka? Slovenščina ima namreč na voljo tudi srednji spol, če se že moramo pretvarjati, da biologija ne obstaja več. Tudi dekleta so srednjega spola, pa se ne pritožujejo.

Lepo prosim, da se ta članek nemudoma popravi tako, kot mora biti. RTV SLO nima pravice spreminjati jezika ali njegovega pravopisa, kaj šele narave ali biologije, ampak je njena odgovornost, da jezik uporablja pravilno in ga na ta način tudi ohranja. Povezava do članka: <https://www.rtv slo.si/zabava-in-slog/glasba/ema/baby-lasagna-ganjen-ob-sprejemu-v-prestolnici-nemo-ze-v-varnem-zavetju-doma/708024>.«

The screenshot shows a news article on the MMC website. The headline is "Nasmejani_a Nemo ob spremstvu kravjih zvoncev, rož in zastav že prišel_a v varno zavetje doma". The article text contains several errors circled in red: "Nov_a kralj_ica Evrovizije Nemo je že varno prispel_a domov. Na letališču ga_jo je z žvenketanjem kravjih zvoncev, vihtenjem zastav in objemi pozdravilo več sto ljudi. Napovedal_a jo, da se bo zdaj poskušil_a umiriti, namerava se sproščati na vrtu." The errors are: "a" instead of "i" in "Nasmejani_a", "a" instead of "i" in "prišel_a", "a" instead of "i" in "prispel_a", "jo" instead of "jo" in "ga_jo", "a" instead of "i" in "Napovedal_a", and "a" instead of "i" in "poskušil_a".

Vodja lektorjev na MMC-ju Marko Prša

V uredništvu Multimedijskega centra in v jezikoslovnih krogih in poklicih znotraj celotnega RTV-ja kot širše se globoko zavedamo problematike, na katero opozarjate v vašem sporočilu. Seveda smo zavezani jezikovni normi in stilističnim specifikam slovenskega jezika, vendar se je

ničkolikokrat že izkazalo, da sam jezik z vidika slovaropisja ter pravorečne in pravopisne norme ne more predvideti vseh posebnosti in jih pravočasno zaznati, kar seveda dokazuje njegovo živost kot neizpodbitno dejstvo, ki ga zagovarja velika večina jezikoslovcev in je tako rekoč podstat vsakokratnega raziskovanja oz. prepričevanja jezikovnih pravil in zakonitosti.

Z načinom zapisovanja oz. označevanja nebinarnosti oseb se je ukvarjala tudi ožja strokovna skupina na Inštitutu Frana Ramovša ZRC SAZU pod vodstvom Borisa Kerna, kjer so v sodelovanju z mariborsko filozofsko fakulteto začasno predlagali rabo podčrtaja, ki za zdaj še najbližje pomensko povzame oz. zajame naslavljanje nebinarnih oseb ali pa se izogne indoktrinaciji oz. samovoljnemu odvzemu določenih pravic posameznikom. Seveda obstajajo različna mnenja o sami stilistični podobi trenutnih rešitev, hkrati pa se tudi znotraj same skupnosti nebinarnih oseb že oblikujejo morda sprejemljivejše in manj invazivne rešitve, a je za (popoln) konsenz znotraj jezikoslovnih krogov in širše javnosti morda še prezgodaj. Kar pa zadeva rabo omenjenih oblik na portalu rtvslo.si, pa za zdaj ostajamo pri rešitvah, ki jih je mogoče zaslediti v člankih, si pa jemiemo to pravico, da na nekatere argumente, ki so ideološke narave, ne privolimo ali nanje ne odgovorimo.

»Mrcvarjenje jezika: izraz "panel" iz angleščine kar lepo prenesejo v slovenščino«

Poslušalca **E. R.** je zmotil 'prenos' besede panel iz angleščine v slovenščino v prispevku na Prvem, obenem pa je opozoril še ne jezikovni zdrs pri besedni zvezi »pod jezerskim dnom«:

»V tem prispevku je jezik grdo iznakažen:

<https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175042893?s=mmc&t=660> Primeri: izraz "panel" iz angleščine kar lepo prenesejo v slovenščino, čeprav je pomen v obeh jezikih bistveno drugačen. Pa neumnosti kot: "kaj se dogaja pod jezerskim dnom".«

V imenu lektorske koordinacije Rok Dovjak

Panel je primer pomenskega kalka, ki se je v slovenščini v zadnjem času uveljavil v stroki in publicistiki, tako kot mnogi drugi, npr. (*denarni*) *mehanizem*, *platforma* (za povezovanje). Ti pojmi bi se res dali ubesediti tudi drugače, a predloga, ki bi bil splošno sprejet, ni bilo. Raba je v strokovnih ali upravnih krogih precej trdna, vprašanje pa je, kako jasen je pomen besede *panel* splošni javnosti; zaradi strahu, da bi zamenjava besede *panel* pomenila vsebinsko netočnost oz. se z njo ne bi identificirali organizatorji, ki srečanja sami označijo za panele, se beseda vnaša tudi v jezik medijev.

Panel se nanaša na dva pojma: 1. skupino strokovnjakov, ki je povabljena na dogodek, na katerem javno razpravlja zlasti o oprijemljivih načrtih in učinkih nekega ravnanja ter predlaga rešitve. Zaradi dvopomenskosti jo je bolje nadomestiti z natančnejšimi izrazi. Po pomenu bi bila slovenska ustreznica **svet**, **odbor** (pomen 1) in **posvet** (pomen 2), rabi pa se tudi (strokovni) panel/panel strokovnjakov (pomen 1) in panelna razprava, panelno srečanje (pomen 2).

Beseda panel je z omenjenimi zamenljiva, če je rabljena občno, kadar pa je vključena v poimenovanje skupine ali dogodka, se ji je težje izogniti; sploh je v javnosti precej živa, kar dokazuje tudi samostalnik panelist ('razpravljajoči na posvetu').

Podrobneje se s to besedo kot skupina nismo ukvarjali, bom pa to uvrstil na naslednji sestanek.

Primer »kaj se dogaja pod jezerskim dnom« je nehoteni zdrs (mišljena je gladina).

▣ DODATNI ODGOVOR VARUHNJE

Beseda panel se je v slovenščini žal res že precej uveljavila. O tem je leta 2014 objavila pojasnilo tudi Terminološka svetovalnica pri Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša:

<https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/svetovanje/panel>.

Glede uporabe besedne zveze »pod jezerskim dnom« gre za zdrs, ki se ob govorjenju v živo nehote zgodi. Ni priporočljiv, programski ustvarjalci morajo skrbeti za odličen jezik, vendar povsem brez napak pri delu ne gre.

Z odgovorom Lektorske koordinacije bom seznanila tudi programske ustvarjalce in verjamem, da bodo v prihodnje še pozornejši. Tudi lektorji bodo besedi panel posvetili še nekaj pozornosti in z njo seznanili novinarje.

»Milky Way« je v slovenščini Rimska cesta

Gledalec M. M. je v [Odmevih, 23. 5.](#), zaznal neprimeren izraz »Mlečna cesta«:

»V Odmevih danes, v četrtek, 23. 5. 2024 ob 22:25, je voditeljica Tanja Starič omenila ozvezdje (galaksijo) »Mlečna cesta«. Nisem zvezdoslovec, vendar vem, da se omenjeni angleški Milky Way po slovensko reče Rimska cesta. /.../«

V imenu lektorske koordinacije Rok Dovjak

Ozvezdje, katerega del je naše osončje, Slovenski veliki leksikon (2003) in leksikon Sova (2006) navajata kot Galaksija (str. 593 oz. 315), z Zemlje viden del te iste galaksije pa kot Rimska cesta – včasih se to ime rabi tudi za celotno Galaksijo. (Na pomensko razliko in samo poimenovanje opozarja npr. astronomka Dunja Fabjan, <https://www.rtvsllo.si/stevilke/v-vesolju-naj-bi-bilo-vsaj-100-milijard-galaksij/394538>.) Leksikon Sova pri geslu Rimska cesta (str. 940) navaja sopomensko, alternativno ime Mlečna cesta. Mlečna cesta se sicer pojavi šele v ePravopisu, v Slovenskem pravopisu 2001 je le Rimska cesta. Zakaj je slovenščina v rabi tega izraza drugačna od drugih jezikov, so se spraševali že v 19. stoletju (prim. razmišljanje Davorina Trstenjaka <https://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-UHXU81NG>). Rimska cesta je torej v slovenščini ustaljen in prepoznaven izraz, zato bi svetovali njeno uporabo (prim. objavo v Spiki, <https://astronomska-revija-spika.si/deset-dejstev-o-rimski-cesti-ki-jih-morate-vedeti-7-dejstvo/>). Mlečna cesta se rabi pod vplivom tujih jezikov (npr. na spletišču Kvarkadabra), danes predvsem angleščine, je pa to pogosta motivacija tudi v drugih jezikih, zato bi Mlečno cesto obravnaval kot preveden sopomenski izraz, kakršni so v strokovnem jeziku pogosti (npr. povedek ali predikat). Poimenovanje namreč izhaja iz starogrške bajke o čez nebo razlitem Herinem mleku in je tako kot mednarodni kalk vpeto v evropsko kulturo – ne nazadnje tudi izraz galaksija izvira iz grške besede za mleko (galaktos).

DODATNI ODGOVOR VARUHINJE

Iz odgovora lektorjev je razvidno, da priporočajo uporabo izraza Rimska cesta. Zato bom s tem seznanila vse programske ustvarjalce in jih prosila, da priporočilo upoštevajo. Vsekakor upam, da je bilo pojasnilo lektorjev tudi vam tako zanimivo kot meni.

II. OGLAŠEVANJE

Predvajanje oglasa za alkohol med risanko

Gledalka **E. B.** je v odzivu napisala, da se med predvajanjem risanke na TV Slovenija brez predhodne najave pojavi in predvaja oglas za alkohol. Napisala je tudi, da je o tem že obvestila ponudnika storitev (Telekom), prijavo o kršitvi zakona pa oddala na Tržni inšpektorat RS, na Slovensko oglaševalsko zbornico ter na agencijo AKOS. Navajamo odziv:

»Na programu TV SLO 1 se med ogledom za nazaj v dnevnem času ob cca. 15h (otroška oddaja za najmlajše Živ Žav – RTV 356), med predvajanjem risanke pojavi oglas za alkohol. V zadnjem primeru, dne 13. 5. 2024, je bil to oglas za alkoholno pijačo - pivo /.../. Pred tem za energijsko pijačo /.../, pred tem za /.../. Oglas se pojavi brez predhodne najave in ga ni mogoče niti ustaviti niti prevrteti naprej. Dejansko je otrok med ogledom ene same risanke prisiljen gledati in poslušati oglaševanje alkohola, če hoče risanko sploh pogledati do konca. Oglas ni v sklopu oglasnega bloka, temveč se nenadno predvaja med samo risanko. Gre za npr. risanko Boti in Zverke, ki je namenjena najmlajšim otrokom (starost od 3 let naprej), ki traja največ 5 minut in med tem časom risanko 'povozi' oglas za alkoholno pijačo! Plačujem obvezen RTV-prispevek, da moja 7 let stara hči na nacionalni televiziji med predvajanjem svoje najljubše risanke gleda reklame za alkohol in energijske pijače. Kolikor mi je znano, gre za protizakonito delovanje. Ponudnika storitev (Telekom) sem že obvestila o tem. Prijavo o kršitvi zakona sem oddala na Tržni inšpektorat RS, na SOZ ter na agencijo Akos.«

Vodja Služba za trženje TV-programov in oddaj Andrej Tekavec

TV Slovenija otroških vsebin ne prekinja z oglasi in je na tem področju še precej strožja kot to predvideva zakonodaja, ravno tako smo zelo dosledni pri oglaševanju alkoholnih pijač, ki je dovoljeno le pod določenimi pogoji in po 21.30.

Glede na zapisano sklepam, da gospa govori o t. i. addressable TV-oglaševanju, ki je v domeni ponudnika kablskih storitev (v njenem primeru očitno Telekoma), zato bodo oni pravi naslov za pritožbo.

Varuhinja se je s pritožbo gledalke in odgovorom vodje Službe za trženje TV-programov in oddaj obrnila na Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS), ki je pristojna agencija za nadzor operaterjev. Hkrati jih je prosila še za odgovore na dodatna vprašanja.

DODATNA VPRAŠANJA VARUHINJE

- Gre v navedenem primeru res za t. i. addressable TV-oglaševanje?

- Kaj pomeni t.i. adressable TV-oglaševanje?
- Kako je zakonsko urejeno?
- Kaj določajo glede oglaševanja med otroškim programom zakonodaja in smernice?
- Ali so operaterji dolžni spoštovati enako zakonodajo in pravila kot TV-programi?
- Ali ste zaznali kršitve pri operaterjih?

Odgovor AKOS-a

Sporočamo, da je agencija z vsebino prijave že seznanjena. Zadevo bo preučila in vas o zaključkih obvestila.

Za osvetlitev problematike pa na kratko: agencija ni seznanjena s prakso tovrstnega prekinjanja programskih vsebin, ki bi vplivala na integriteto programske vsebine, niti takšne prekinitve niso dovoljene brez izrecnega soglasja ponudnika televizijskega programa. Kot izhaja iz vašega pripetega sporočila, pa RTVS naj te prekinitve niti ne bi dogovoril z operaterjem. Agencija lahko torej v tej fazi zbiranja dokazov sklepa, da je prišlo do ciljanega oglaševanja s strani operaterja, kar pa, kot rečeno, ni dovoljeno na način posega v samo vsebino, s takšno prakso pa agencija do tega trenutka niti ni bila seznanjena. Glede prekrivanja sicer obstaja možnost izjeme glede na odnos naročnik-operater, zato je treba naročniško razmerje preveriti, saj gre za stvar tega odnosa.

Agencija je v preteklosti sicer že obravnavala primere umeščanja oglasov s strani operaterja pri ogledu za nazaj in pri tem ubirala različne pristope reševanja, gre pa v tem primeru za reševanje spora med naročnikom in operaterjem ter izvajanja dejavnosti, kot določeno v naročniški pogodbi.

Ciljano oglaševanje posebej v slovenski zakonodaji ni urejeno. Še najbolj relevantna zakonska podlaga je v tem primeru 8. člen Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (ZAvMS), ki določa varstvo avtorskih in sorodnih pravic pri prenašanju avdiovizualnih medijskih storitev (AVMS). Strinjamo se sicer, da gre v tem primeru še za dodatno problematično prakso prikazovanja oglasov za alkohol in energijske pijače otrokom, zato bomo tudi to specifično posebej upoštevali in v skladu z našimi pristojnostmi ukrepali tudi v tej smeri.

Za operaterje sicer na podlagi ZAvMS obveznosti glede oglaševalskih določil ne veljajo, ker ne gre za ponudnike AVMS, bo pa agencija preučila še vse morebitne druge možnosti ukrepanja, ker gre pri tovrstni praksi tudi za nakazano sistemsko tveganje z vidika varstva pravic otrok (prikazovanje alkohola in energijskih pijač), zato bomo možnosti našega ukrepanja raziskali tudi v tej smeri.

Hvala za posredovanje vašega vprašanja, kot tudi koristnih informacij, ki nam bodo vsekakor olajšale ugotavljanje dejanskega stanja kršitve. Kot vidite, gre za kompleksno zadevo, ki jo bo agencija, kot rečeno, obravnavala, pri tem upoštevala vse njene vidike in izkoristila vse možnosti ukrepanja, ki jih ima.

O zaključkih vas bomo obvestili.

ODGOVOR VARUHINJE

Če med ogledom otroškega programa ali drugje opazite še kaj, kar bi morda lahko pomagalo agenciji, vas vabim, da to sporočite. Če bom zaznala, da ima kar koli pri tem tudi RTV Slovenija, bom vsekakor preverila del, ki se nanaša na RTV Slovenija. A kot izhaja iz odgovora vodje Službe za trženje TV-programov in oddaj, RTV spoštuje tako zakonodajo kot tudi smernice za zaščito otrok.

Mnenje: »So oddaje, ki ne prenesejo sekanja z reklamnimi sporočili«

»Današnjo predvolilno oddajo Pravica do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja (op. a.: Referendum 2024, 22. 5.) je odlično vodil g. Bergant, saj je, kolikor je bilo v njegovi moči, uravnoteževal nasprotja sodelujočih. Tema je resna in se tiče vsakega gledalca. S sekanjem oddaje s standardnimi reklamnimi sporočili pa je oddaja veliko izgubila. So oddaje, ki ne prenesejo sekanja z reklamnimi sporočili. Če temu ni tako, zakaj RTV ne seka z reklamami npr. daljših govorov politikov, oddaj 'in memoriam' ipd., da ne naštevam preveč.« (M. N. P.)

III. TEHNIČNE ZADEVE

»Ob spremljanju prenosa seje sveta sem se ponovno zgrozil nad kvaliteto slike in zvoka prenosa«

Gledalec **A. J.** se je pritožil nad kakovostjo slike in zvoka ob spremljanju [seje Sveta RTV Slovenija, 28. maja](#), prek MMC TV:

»Ob današnjem (op. a.: 28. 5.) spremljanju prenosa seje Sveta RTV Slovenija sem se ponovno zgrozil nad kvaliteto slike in zvoka prenosa čez spletni kanal MMC TV. Sprašujem vas, ali je RTV Slovenija resnično v tako slabi situaciji, da ni sposobna zagotoviti niti normalne kvalitete slike z ustreznim nivojem zvoka za tako pomembno informiranje o vodenju in upravljanju javnega zavoda? Od kulturne organizacije pričakujem spoštljivejši način komunikacije in ne zmazek na ekranu. Prosim za pojasnilo in razlago vzroka za tak način posredovanja vsebine.«

Direktorica digitalnih vsebin RTV Slovenija **Kaja Jakopič**

Predlagam, da se obrnete na Svet RTV-ja, na MMC-ju samo jemljemo signal iz končne in ga prenašamo na MMC TV, sama izvedba oz. produkcija prenosa pa ni v pristojnosti naše enote.

Aleš Ogrič iz Radijske produkcije

Za video prenos sej uporabljamo samo statično sliko. Problem je v tem, da Radijska produkcija ob kadrovske situaciji, kakršna je, ne more planirati več ljudi za kvaliteten prenos seje. Radijska produkcija planira enega tehnika, ki je zadolžen za delovanje konferenčnega sistema, glasovanja, ozvočenja, nivoja signala, distribucijo signala ter projekcijo na TV in platno.

Mislim, da bi video del morala prevzeti TV-produkcija oziroma bi morali urediti ustrezno avtomatiko za kontrolo kamere, podpisovanje kadrov itd.

»Zakaj je danes (op. a.: 31. 5.) prekinitev parlamentarnega programa, ko je tako nujna seja?«

Varuhinja je prek klicnega centra poklical gledalec F. V. in vprašal:

»Prosim, da mi pojasnite, zakaj je danes (op. a. 31. 5.) prekinitev tretjega, parlamentarnega programa, ko je tako nujna seja, s tako zahtevnim dnevnim redom.«

Vodja Službe za programsko načrtovanje, koordinacijo in predvajanje TV-programov Mihaela Vrbec

Petek, 31. 5. 2024, TV Slovenija 3

12.00: 72. izredna seja Državnega zbora, prenos

Začetek: 11.58.27

Konec: 19.00.18

Po pregledu posnetega materiala navedenega dne prenosa nismo prekinjali. Seja je bila predvajana v celoti.

Varuhinja je odgovor prenesla gledalcu, ki se je zanj lepo zahvalil in rekel, da bo vprašal pri svojem operaterju (Telemach), ali je bila pri njih napaka.

Pripomba in pobuda: Podnapisi naj ostanejo na TV-zaslону dlje časa

Gledalec D. E. je v telefonskem klicu varuhinji podal predlog, naj podnapisi ostanejo dlje časa na TV-zaslону, da jih bodo lahko prebrali tudi starejši:

»Imam pripombo in pobudo glede podnapisov v več oddajah na TV Slovenija: ko napišete v poročilih, da govori gospod ta in ta, župan te občine, tisti podnapis izgine v sekundi ali dveh, tako da ne utegnemo prebrati, kdo je ali koga zastopa. Ali v oddaji Dobro jutro, ali kje drugje, kjer imate te podpise spodaj. Vsi napisi, tudi tisti, ko napišete, recimo, kaj je danes sprejel državni zbor, morajo biti na zaslonu tako dolgo, da jih tudi mi starejši lahko preberemo. Včasih je bilo pravilo, da morajo biti tako dolgo, da jih lahko celo dvakrat preberemo, ker jih samo tako lahko res razumemo in si jih zapomnimo.«

IV. DOSTOPNOST IN PRILAGOJENI PROGRAM

Nepodnaslovljena ponovljena oddaja Kanižarica, delu čast in oblast, 2. 5.

»Uporabniki me obveščajo, da ponovitev oddaje [Kanižarica, delu čast in oblast](#) na 2. programu TV SLO, 2. maja ob 17.55, ni podnaslovljena.« (B. H.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Oddaja je bila pripravljena in na planu, tako da sem prosila za pojasnilo zaposleno, ki je bila tisti dan dežurna. Sporočila je, da se oddaja ni samodejno sprožila. Ker pa zaradi prevelike količina dela tega ni takoj opazila, žal podnapisov ni ročno sprožila.

V tem primeru je bila na žalost človeška napaka. Za nastalo situacijo se iskreno opravičujemo in razumemo stisko naših gledalcev. Sodelavko sem tudi opozorila, naj bo bolj pozorna, da v prihodnje ne bo več prihajalo do tega.

ODGOVOR VARUHINJE

Iz odgovora je razvidno, da je šlo za človeško napako, za katero so se tudi primerno opravičili. Deloma kaže tudi na pomanjkanje kadrov v oddelku za podnapise. Vendar pa je pristojna primerno opozorila zaposleno in upam, da bodo na podobne možnosti v prihodnje še pozornejši.

Odsotnost podnapisov v Dnevniku

»Novice v osrednjem Dnevniku so zadnje čase velikokrat brez podnapisov. Največkrat pomembna poročanja novinarjev. Trenutno govori predsednica države in ni podnapisov. Ne vem, zakaj je tako.« (Š. L.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Situacijo popolnoma razumemo in se trudimo, da novinarje ves čas opozarjamo na to, saj smo pri dnevnoinformativnih oddajah od tekstov odvisni od novinarjev, ki novice pripravljajo, in v primeru, da ne popišejo svojih prispevkov v celoti, žal potem tudi podnapisi manjkajo.

ODGOVOR VARUHINJE

To opozorilo bom posredovala tudi uredništvu Informativnega programa TV Slovenija in na kolegiju direktorice TV Slovenija ponovno prosila, da novinarji dosledno popisujejo vse izjave slovenskih sogovornikov, da tako omogočijo sprotno podnaslavljanje za gluhe in naglušne. Upam, da bo takih odsotnosti podnapisov vse manj.

Nepodnaslovljena oddaja Tednik in slovenski filmi brez podnapisov?

»Zadnje čase opažam, da oddaja Tednik ni več podnaslovljena prek teleteksta, kar gluhim onemogoča spremljanje oddaje. Glede na to, da je oddaja posneta v naprej, menim, da bi lahko uredili podnaslove tudi v bodoče. Opažam tudi, da bi lahko marsikateri slovenski film bil podnaslovljen, a so le redki.« (A. K.)

Vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju Aida Ljubijankić

Dvakrat oddaja Tednik res ni imela podnapisov v živo, vendar je razlog tehnične narave, saj so imeli v uredništvu težave z oddajo in so posledično posnetki prišli čisto prepozno do nas in zaradi tega nismo mogli pripraviti podnapisov za premierno predvajanje oddaje.

Slovenski filmi in slovenske serije/nadaljevanke pa so prav vsi podnaslovljeni.

Oddaja Kaj govoriš? = So vakeres? brez podnapisov

Gledalec je sporočil, da romska oddaja Kaj govoriš? = So vakeres nima podnapisov slovenskih govorcev za gluhe in naglušne. Njegov odziv je odprl več zanimivih vprašanj, tako glede izbora oddaj, ki imajo podnapise za gluhe in naglušne, kot tudi glede zapisa romskega jezika.

»Uporabnica me obvešča, da ponovitev informativne oddaje Kaj govoriš? = So vakeres? danes (op. a.: 23. 5.) ob 15.40 na 2. programu nima podnapisov slovenskih govorcev.« (B. H.)

ODGOVOR VARUHNJE S PRIPOROČILOM

Oddaja [Kaj govoriš? = So vakeres?](#) je 15- minutna romska oddaja na TV Slovenija. Pripravljajo jo Romi, pretežni del oddaje je v romskem jeziku. Romski jezik je podnaslovljen s slovenskimi podnapisi, slovenski prispevki pa niso podnaslovljeni. Kot je odgovoril pomočnik direktorice TV Slovenija za programske zadeve **Rok Smolej**, prispevki v slovenščini tudi v prejšnjih oddajah oziroma njihovih ponovitvah niso bili podnaslovljeni s podnapisi za gluhe in naglušne.

To je potrdila tudi vodja Oddelka za podnaslavljanje za gluhe in naglušne v MMC-ju **Aida Ljubijankić**, ki je odgovorila, da oddaje Kaj govoriš? = So vakeres? ne podnaslavlja, niti je nikoli niso.

Ima pa podnapise za gluhe in naglušne oddaja Na glas!, ki je namenjena etničnim skupnostim z območja nekdanje Jugoslavije, ki živijo v Sloveniji. Gre za podobno oddajo, namenjeno določeni narodni ali etnični skupini oziroma skupinam.

Zato bom **vodstvu TV Slovenija priporočila razpravo o tem, katere oddaje so dostopne gluhim in naglušnim in pripravi okvirni načrt dodajanja novih oddaj v podnaslavljanje.**

Glede oddaje za Rome Kaj govoriš? = So vakeres? dodajam, da Zakon o RTV Slovenija v 3. členu med javno službo po tem zaklonu navaja ustvarjanje, pripravljanje, arhiviranje in oddajanje tudi »po en radijski in televizijski program za avtohtono italijansko in madžarsko narodno skupnost (v nadaljnjem besedilu: narodnostni program) ter radijske in televizijske oddaje za romsko etnično skupnost (v nadaljnjem besedilu: oddaje za Rome)«, Romi so torej v zakonu posebej varovana skupina, tudi med njimi je zagotovo nekaj slepih in slabovidnih.

Bojan Peček, Informativni program TV Slovenija

Če gledalka pogreša podnapise v romščini, je treba razložiti, da že od samega nastanka oddaje (ki je sicer zasnovana dvojezično zaradi ohranjanja romščine) teh ni, iz enostavnega razloga: kljub mnogim poskusom strokovnjakom še vedno ni uspelo standardizirati romskega jezika v mednarodnem merilu na ustrezni ravni. Zato pisno prevajanje v romščino strokovno ne bi bilo ustrezno, pa še stroški bi bili enormni (če bi sploh našli pravnje strokovnjake, po mojem mnenju skoraj nemogoče). Tako imamo v oddaji slovenske podnapise, ko govorijo romsko, obratno pa ne.

Odziv gledalca na odgovor varuhinje:

»Da, seveda so tudi romski gluhi in naglušni uporabniki, ki za dostopnost in razumevanje potrebujejo bodisi znakovni jezik ali pa podnapise.

<https://spletnatv.si/prisluhnimo-tisini/prisluhnimo-tisini-dvojna-diskriminacija>

<https://www.youtube.com/watch?v=5-lvoL67dEE>

Glede vprašanja o prioritetah podnaslovljenih oddaj pa se vsaj sam osebno ne spomnim, da bi nas kdaj namensko spraševali o tem, zagotovo pa bi dali prednost informativnim in izobraževalnim oddajam, mene osebno in še marsikoga zanimajo politične razprave ali recimo sedaj aktualna predvolilna soočenja, pa recimo vedno aktualna invalidska zakonodaja. Trenutno sta zelo aktualna in tudi za nas zelo pomembna dva zakona, zakon o osebni asistenci in zakon o uporabi jezika gluhoslepih, ki bosta v kratkem na dnevnem redu Odbora za invalide v DZ, ki bo neposredno prenašan tudi na RTV in na žalost brez podnapisov in brez tolmača.

Vsekakor je pa res nenavadno, da se recimo oddaje podnaslovi, ko govorijo romski ali tuji govorniki, ko v isti oddaji govorijo slovenski govorniki, pa se na podnapise preprosto pozabi; in verjemite, da je resnično destruktivno in frustrirajoče gledanje katerekoli oddaje, kjer podnapisi delno so, delno pa jih ni, ker se s tem izgubita ves smisel in vsebina prispevka.»

Strah glede ukinitve TV Maribor in tolmačenja za gluhe je odveč

Varuhinja je po e-pošti prejela dopis iz Urada predsednice Republike Slovenije glede morebitne ukinitve predvajanja s tolmačem v TV Maribor:

»Spoštovani, na urad predsednice se je obrnil predstavnik društva s spodnjim pismom. Vljudno prosim za pojasnilo, oziroma, ali je bojazen utemeljena.« (B. M. M., svetovalka predsednice):

»RTV bi rada ukinila studio Maribor in s tem bi nam gluhim ukinila studio 4, kar pomeni, da se zadeve, ki se izvajajo za gluhe s tolmačenjem, ne bi bile na sporedu, prav tako, kar se dogaja v podravski regiji, bi odločala RTV v Ljubljani, ali se bo dogodek predvajal ali ne. Ni se recimo povedalo o dogodku Športnik leta iz Maribora, kjer smo gluhi imeli precej športnic in športnikov, ki so bili prejemalec priznanj. Tudi drugi pomembni dogodki ne bodo prikazani širši javnosti. To ni tako imenovana decentralizacija, ampak centralizacija vsega na 'RTV Ljubljana'. Prosim, če lahko preverite, zakaj tako. Hvala za pomoč.« (S. V.)«

ODGOVOR VARUHINJE

Zahvaljujem vam za poslano vprašanje, saj bo prispevalo k razblinjanju strahov članov društva gluhih in naglušnih.

V anonimizirani obliki sem ga poslala direktorici TV Slovenija Kseniji Horvat, ki je zagotovila:

»TV Slovenija v Mariboru ne načrtuje nobenih ukinitiv.«

Varuhinja dodajam, da je bojazen o ukinitvi predvajanja s tolmačem za znakovni jezik povsem odveč. Ne samo zato, ker evropska in slovenska zakonodaja nalaga televizijskim postajam dodatne možnosti dostopnosti programskih vsebin za osebe z različnimi vrstami invalidnostmi, med katerimi imajo posebno varovano mesto gluhi in naglušni, temveč tudi zato, ker se RTV Slovenija zaveda svoje družbene odgovornosti pri povečevanju dostopnosti teh vsebin. Ne nazadnje nad spoštovanjem dostopnosti programskih vsebin za gluhe na RTV Slovenija bdi tudi Programski odbor za problematiko programskih vsebin za invalide, člani invalidskih organizacij pa imajo svojo predstavnico tudi v Svetu RTV Slovenija. Društvo se lahko za informacije obrne tudi neposredno na odbor. Če želite kontakt, vam ga lahko posredujem.

Pohvala podnaslovljeni oddaji Projekt Kili, Z otroki na streho Afrike, 29. 5.

»Tokrat za spremembo posredujem pohvale za odlično podnaslovljeno oddajo [Projekt Kili, Z otroki na streho Afrike](#) na 2. programu, 29. 5. 2024 ob 17.50.« (B. H.)

V. VARUHINJA

Pohvala za možnost stika z varuhinjo po telefonu

Na telefonsko številko varuhinje je poklical gledalec A. J. in izrazil zadovoljstvo, da lahko gledalci stopijo z njo v stik tudi po telefonu:

»Izrazil bi pohvalo, ker imate med kontakti tudi možnost telefonskega klica. Da lahko gledalec pokliče in pove težave, mnenje ... Danes je to vse bolj redek način komunikacije, ker vsi hočejo v pisni obliki. Za mnoge gledalce je to zamudno oz. nam je boljše, da se zadeva uredi telefonsko, če lahko.«

Varuhinja mu je povedala, da lahko telefonsko sporočilo pusti na telefonskem odzivniku tudi zunaj delovnega časa, skupaj s prošnjo za povratni klic varuhinje.

VI. SPLOŠNO

Pobuda AKOS-a za predvajanje ozaveščevalne kampanje proti dezinformacijam

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve RS (AKOS) je na RTV Slovenija naslovila poziv k sodelovanju v ozaveščevalni kampanji EU proti dezinformacijam. Za pomoč pri sodelovanju se je obrnila na Varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev.

Kot so zapisali v pobudi, gre za ozaveščevalno kampanjo pred evropskimi volitvami na temo dezinformacij (sporočilo za javnost je dostopno na: <https://www.sta.si/3299871/akos-v-evropski-ozavescevalni-kampanji-o-prepoznavanju-laznih-novic-pred-evropskimi-volitvami?q=akos>). V kampanji sodelujejo Evropska komisija in evropski medijski regulatorji, torej AKOS skupaj s portalom MiPi. V projektu Medijska in informacijska pismenost (Mipi) sodeluje tudi Varuhinja pravic gledalcev, poslušalcev, bralcev in uporabnikov vsebin RTV Slovenija. Zato je več informacij o kampanji na voljo tudi [v novici na spletni strani varuhinje](#). K sodelovanju so bili zaprošeni tudi izdajatelji slovenskih medijev in pridružila se ji je tudi RTV Slovenija. Ob koncu maja se je AKOS varuhinji zahvalil:

Zahvala AKOS-a Varuhinji pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija

Obveščam vas, da smo se uspeli dogovoriti glede predvajanja videa v sklopu ozaveščevalne kampanje proti dezinformacijam na programih RTV Slovenija. Vsekakor gre zahvala tudi vam za vaše posredovanje. Hvala tudi za delitev na vaši spletni strani.

Pobuda za obravnavo dogovarjanja članic SZO za obvladovanje pandemij ter o pripravi novega pravilnika SZO

Gledalec, poslušalec in bralec J. S. je na varuhinjo ter na odgovorno urednico Informativnega programa TV Slovenija in odgovornega urednika radia Prvi poslal pobudo glede posledic morebitnega sprejetja sprememb Mednarodnega zdravstvenega pravilnika in glede sprejetja t. i. 'pogodbe':

»/.../ Na vas se obračamo s prošnjo, da pogledate priložena posnetka in - z zavedanjem, da ste v službi javnosti, ki še vedno polaga v vas upanje - nas zaščitite pred prevarantskimi mednarodnimi pogodbami in spremembami obstoječih mednarodnih pogodb, ki jih tudi država Slovenija namerava sprejeti na skupščini WHO konec maja 2024. Gre za spremembe Mednarodnega zdravstvenega pravilnika – IHR in sprejem »pandemijske pogodbe«. /.../ Nameravana izguba suverenosti slovenskega naroda je nesluten precedens, ki mu v zgodovini ni para. RTV o tej temi vztrajno molči.

Kot so zapisali na ministrstvu za kulturo, morajo skladno z določili 5. člena ZRTVS-1 novinarke in novinarji, urednice in uredniki RTV Slovenija in drugi, ki so neposredno udeleženi pri ustvarjanju ali pripravljanju RTV programov, pri svojem delu še posebej: /.../ »zagotavljati nepristransko in celovito obveščeno, tako da imajo državljani možnost svobodnega oblikovanja mnenj«. /.../ Vljudno zahtevam odgovor, ali boste o tem poročali. /.../«

VPRAŠANJE VARUHINJE ODG. UREDNIKU RADIA PRVI, ODG. UREDNICI INFORMATIVNEGA PROGRAMA TV SLO IN ODG. UREDNICI UREDNIŠTVA ZA NOVE MEDIJE

Odločanje o vsebinah, ki bodo uvrščene v program, je seveda avtonomna odločitev vsakega uredništva. Ker gledalec/poslušalec/bralec piše, da do danes (op. a.: 30. 5.) RTV Slovenija o tem ni objavila ničesar, prosim za odgovor, ali ste o temi sporazuma SZO o obvladovanju pandemije, o novem pravilniku SZO in o Odprtem pismu Vladi na to temo v maju pripravili kakšno oddajo ali prispevek.

Odgovorna urednica Uredništva za nove medije Ksenja Tratnik

Smo poročali včeraj, 29. 5.:

<https://www.rtv slo.si/zdravje/razhajanja-glede-sporazuma-o-obvladovanju-prihodnjih-pandemij-med-clanicami-who-ja/709938>.

Odgovorni urednik radia Prvi Danijel Poslek

Po pregledu arhiva lahko odgovorim, da o tem nismo poročali.

Odziv Društva psihologov Slovenije na medijsko poročanje ob samomoru deklice in dogodku medvrstniškega nasilja

Društvo psihologov Slovenije (DPS, zanj predsednica A. P.) se je odzvalo na poročanje v Odmevih in na MMC-ju, 10. maja, ob samomoru deklice in medvrstniškem nasilju. Povzemamo odziv:

»Ponovno se odzivamo na medijsko poročanje ob dveh dogodkih v zadnjih dneh, in sicer o medijskem poročanju o samomoru deklice in objavi slik ob poročanju o medvrstniškem nasilju med dekleti. Vašo pozornost bi želeli znova usmeriti na Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih. Utemeljitev, zakaj jim je priporočljivo slediti, so v prilogi /.../.«

V dodatno pojasnilo so zapisali, da se odzivajo tudi na dva prispevka na RTV Slovenija, objavljena v oddaji Odmevi in na MMC-ju, 10. maja:

- <https://365.rtv slo.si/arhiv/odmevi/175044921>,
- <https://www.rtv slo.si/crna-kronika/tristan-rigler-otroci-in-mladostniki-ne-locijo-vec-med-realnim-in-digitalnim-svetom/707876>

Na MMC in oddajo Odmevi so naslovili naslednji odziv:

»/.../ V Društvu psihologov Slovenije smo prav z namenom ustreznega in odgovornega poročanja v medijih v sodelovanju s srbskimi kolegi prevedli in pripravili Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih. Želimo si, da jih mediji pri svojem delu skrbno uporabljate in tako z odgovornim poročanjem delujete podporno v družbi. Neodgovorno medijsko poročanje lahko nasprotno vodi do neželjenih psiholoških in družbenih posledic. Pomembno je, da pri svojem poročanju javnosti upoštevate, kako o kriznih dogodkih govoriti in tudi o čem z vidika negativnih psiholoških posledic ne govoriti.

Do objave novice o samomoru deklice, kjer je poleg informacije o dogodku navedeno še ime šole, lokacija, ne bi smelo priti. Na tak način ste šolo in žalujoče izpostavili in okrepili pritisk na starše, sorodnike, prijatelje, sošolce, strokovne delavce šole in lokalno skupnost. Tako ste na družabnih omrežjih in drugje široko odprli prostor širjenju govoric o vzrokih dejanja in družini žrtve. Družina umrle deklice, ki v teh dneh potrebuje mir, prostor za žalovanje in psihološko podporo, je bila še dodatno izpostavljena. Upoštevajte pravico do zasebnosti in tudi z načinom poročanja izkazujte spoštovanje do žrtve in vseh, ki jih je dogodek prizadel.

Poleg tega, da prizadenemo osebe, ki so bile blizu žrtvi, lahko z medijskim poročanjem o takih dogodkih prispevamo tudi k posnemanju tovrstnega vedenja med otroki in mladostniki in h krepitvi občutka herojstva, v smeri – o meni se bo govorilo kot o tej deklici, postal bom pomemben.

Ne delite nepotrebnih podrobnosti o dogodku. Delite samo dejstva, potrebna za razumevanje dogodka. Navajanje manj podrobnosti o izvršitelju dejanja zmanjšuje verjetnost, da se bodo drugi z njim poistovetili in poskušali posnemati vedenje. Pogovoru v smeri krepitve preventivnega delovanja v vrtcih, šolah in v lokalni skupnosti na področju duševnega zdravja ter medvrstniškega nasilja je potrebno nameniti dovolj medijskega prostora in tudi pri poročanju o zgoraj omenjenem dogodku so bila pojasnila strokovnjakov, ki ste jih vključili, dobrodošel prispevek k pomenu preprečevanja in korektnega odzivanja na medvrstniško nasilje.

Vendar pa problematiziramo samo dejstvo, da so bila predstavljena v povezavi z dogodkom, o katerem ni primerno poročati v medijih. Predlagamo, da novico o samomoru zaradi navedenih razlogov takoj umaknete iz arhiva, ki je viden gledalkam in gledalcem, in da morda skupaj oblikujemo prispevek, ki bo poudaril pomen preventivnega delovanja in krepitve delovanja

psihologov v vzgoji in izobraževanju ter možne oblike pomoči za otroke, mladostnike, starše in zaposlene na šolah kot odziv na nedavni dogodek.

Pomembno je, da poročate, vendar je pri tako občutljivih psiholoških temah nujno upoštevati tudi psihološke posledice načina poročanja in izbrati ustrezen način – tak, ki bo o dogodku poročal na odgovoren način in bo v podporo tudi z vidika psiholoških učinkov. Dajajte konkretna priporočila o tem, kako si lahko posameznik, ki je v stiski, pomaga, kako prepoznamo stisko drugega oz. kdaj nekdo potrebuje pomoč ter kako nekemu pomagati. V iskanje strokovnih odgovorov, ki pomagajo pri razvijanju odporne družbe, vključite strokovnjake, ki se s temi temami ukvarjajo. Pomembno je narediti prostor tudi za prikaz pozitivnih primerov kakovostne prakse spodbujanja varnega in spodbudnega učnega okolja s prizadevanjem za spoštljive in nenasilne odnose in komunikacijo.

Pozivamo vas tudi, da odstranite fotografije in posnetke o medvrstniškem nasilju med deklicami. S tovrstnim prikazovanjem vizualnega gradiva, četudi so obrazi neprepoznavni, vplivate na širjenje govoric, iskanje deklet, ki so nasilje izvajale, krepitev poenostavljenih mnenj o dogodku, njegovih vzrokih ter posploševanj o značilnostih izvršiteljev dejanj in žrtev in na ponujanje stereotipnih rešitev. Ne objavljajte pretresljivih fotografij ali videoposnetkov. Potrebe po dokazovanju, tveganju in zabavi so psihološke potrebe odrasčajočih. Skupaj smo odgovorni, da jim pomagamo najti načine, ki lahko nadomestijo nasilna dejanja, v izogib doživljanja hudih stisk in morebitnih trajnih posledic, ki vplivajo na čustveno zdravje.

Želimo si, da v kolikor se bo (in verjetno se še bo kdaj) zgodil kakšen tovrsten dogodek, pri poročanju upoštevate Psihološke smernice za medijsko poročanja po kriznih dogodkih. Naj vam bodo v pomoč pri etiki odločanja vprašanja: “Če bi bili vi na mestu starša teh dveh primerov, ali bi želeli videti in brati, kar je danes na dosegu enega klika?”, “Bi želeli, da se o vas ali vašem otroku špekulira in podaja neresnične ali nepopolne informacije, brez empatije za vašo (in/ali njegovo) globoko stisko?”, “Kako bi vam bilo ob misli, če bi vedeli, da je nek drug otrok zaradi vašega neetičnega poročanja posnemal opisano vedenje?” Na voljo smo vam tudi, da vam Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih še enkrat predstavimo, in tudi za druga morebitna vprašanja o dani temi.«

Društvo psihologov Slovenije je sicer v sodelovanju z Varuhinjo pravic gledalcev in poslušalcev RTV Slovenija odgovornim urednikom, novinarjem in drugim ustvarjalcem vsebin RTV Slovenija predstavilo Psihološke smernice za medijsko poročanje po kriznih dogodkih na izobraževanju, ki je potekalo 8. decembra 2023 prek aplikacije Zoom. Smernice so dostopne tudi na [spletni strani varuhinje](#).

Odziv DNS na nadaljevanje razkroja mednarodne dopisniške mreže RTV Slovenija

Upravni odbor Društva novinarjev Slovenije (DNS, v njegovem imenu generalna sekretarka Š. S.) je sprejel stališče o načrtih Uprave RTV Slovenija glede mednarodne dopisniške mreže RTV Slovenija in varuhinji glede tega poslal izjavo, ki jo navajamo spodaj:

»Izjava DNS:

V Društvu novinarjev Slovenije opozarjamo, da bi načrtovane spremembe organigrama RTV Slovenija lahko vodile do (še dodatnega) razkroja mreže dopisnikov RTV Slovenija v tujini.

Obveščeni smo, da je Uprava RTV Slovenija zavrnila predlog sprememb Pravilnika o dopisniški mreži in sama predlagala delitev dopisnikov iz tujine na radijske in televizijske. Predlog takrat ni bil usklajen z direktorico TV Slovenija, direktorico digitalnih vsebin RTV Slovenija, direktorjem Radia Slovenija in Službo za mednarodno sodelovanje. Uprava trdi, da načrtovane spremembe dopisniške mreže v tujini ne posegajo v njeno delovanje in financiranje, ampak bodo oblikovale enotno finančno načrtovanje. Kaj to pomeni za delo dopisnikov, uprava še ne ve, ker da zadeve še niso sistemsko urejene.

Delitev dopisnikov na radijske in televizijske, ki jo predlaga vodstvo, ni vzdržna ter sproža vrsto vprašanj o preglednosti in učinkovitosti takšnega sistema. Strinjamo se s strokovnimi opozorili znotraj zavoda, da bi te spremembe lahko resno ogrozile delovanje programov obeh medijev.

Prav tako vnovič opozarjamo na škodljivo odločitev uprave RTV Slovenija, da ukine drugo dopisniško mesto v Bruslju ter za štiri mesece zamrzne dopisništvi v Rimu in Moskvi. [Kot smo poudarili že leta 2022](#), ko je imel enake načrte prejšnji generalni direktor javnega servisa, racionalizacija poslovanja in krčenje stroškov s krčenjem dopisniške mreže v tujini kaže na nerazumevanje pomena RTVS kot javnega medija. Javnost si zasluži biti dobro obveščena o dogajanju v tujini. Še več, zasluži si poglobljene informacije iz prve roke, ki ji pomagajo razumeti vzroke in posledice družbenega dogajanja. Številni zasebni mediji v Sloveniji so v preteklosti že krčili dopisniške mreže, zato je toliko bolj pomembno, da tu svojo vlogo odigra javna radiotelevizija.

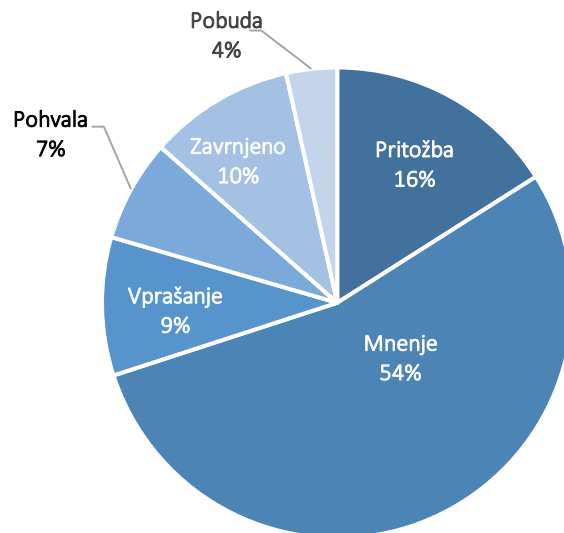
Upravi predlagamo, da smiselnost in posledice načrtovanih sprememb znova preuči v sodelovanju z vsemi vpletenimi deležniki ter najde rešitev, ki bo strokovno utemeljena.«

STATISTIKA

Naziv OE	MAJ 2024	APRIL 2024	MAJ 2023
PPE TELEVIZIJA SLOVENIJA			
SKUPAJ	90	56	81
Informativni program	46	33	49
Kulturno umetniški program	11	10	3
Razvedrilni program	12	6	15
Športni program	4	1	3
Program plus	0	0	0
TV Koper/Capodistria	0	0	0
TV Maribor	0	0	0
Ostalo	17	6	11
PPE RADIO SLOVENIJA			
SKUPAJ	3	6	15
Radio Prvi	1	0	12
Val 202	1	3	1
Ars	1	0	0
Radio Koper	0	2	0
Radio Maribor	0	0	0
Radio SI	0	0	0
Ostalo	0	1	2
RTV - PROGRAMI ZA NARODNI SKUPNOSTI			
SKUPAJ	0	0	1
TV Capodistria	0	0	0
Radio Capodistria	0	0	1
TV studio Lendava	0	0	0
Pomurski madžarski radio (MMR)	0	0	0
PPE MMC			
SKUPAJ	45	39	23
Novinarske vsebine	14	5	6
Uporabniške vsebine	31	31	17
Storitve	0	3	0
RTV SLOVENIJA			
SKUPAJ	62	87	80
Jezikovna kultura	7	7	3
Oglaševanje	6	7	3
Dostopnost in prilagojeni programi	6	4	2
RTV-prispevek	2	2	0
Tehnične zadeve	6	8	5
RTV SLO - splošno	11	7	7
Svet RTV Slovenija	0	0	0
Varuhinja	2	0	7
Ostalo	2	2	5
Zavrjnena obravnava	20	50	48
VSI ODZIVI	<u>200</u>	<u>188</u>	<u>200</u>

Statistika po vrsti odziva

SKUPAJ	<u>200</u>
Pritožba	32
Mnenje	108
Vprašanje	19
Pohvala	14
Pobuda	7
Zavrjneno	20

SKUPAJ	<u>200</u>
Elektronska pošta	146
Spletni obrazec	14
Pismo	2
Telefon	38

